

Predsedstvo ZSSS sprejelo usmeritve o plačni politiki

Predsedstvo ZSSS je ta torek sprejelo skupne usmeritve o novi plačni politiki, ki bodo podlaga za nadaljevanje pogajanj z delodajalci in vlado. Na pogajanjih jih bodo uporabljali tudi sindikati dejavnosti. Z usmeritvami si bo ZSSS prizadevala za odpravo izhodiščnih plač, namesto njih naj bi dobili osnovne plače. Cilj ZSSS je tudi primerljivost plač v dejavnostih in med njimi razumljivost plačnega sistema. Osnovna plača delavca ali delavke naj bi bila tolikšna, da bi omogočala dostojno življenje. Določena naj bi bila za normalni delovni čas in normalne rezultate dela. Poleg osnovne plače naj bi delavke in delavci prejeli tudi dodatke za pogoje dela in vplive okolja. Dodatek za delovno dobo pa naj bi ostal enak, kot je sedaj.

O zakonu o zaprtju PCP bo odločalo ustavno sodišče

Predsedstvo Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije (SGiT) je seji ta torek sklenilo ustavnemu sodišču poslati pobudo za presojno ustavnosti zakona o preoblikovanju prostocarinskih prodajaln (PCP) v navadne trgovine. V predsedstvu menijo, da je zakon v nasprotju z veljavno delovnopravno zakonodajo in kolektivno pogodbo za dejavnost gostinstva in turizma. Menijo tudi, da je zakon v nasprotju z ustavo, ki ljudem jamči pravico do dela in socialne varnosti na njegovi podlagi. Poleg tega zakon posega v delovna razmerja, vendar ne zagotavlja denarja za pomoč prizadetim podjetjem in delavcem.

Kot nam je povedala sekretarka SGiT Karmen Leban, bodo pobudo pripravili v dveh tednih in jo poslali ustavnemu sodišču.

Za napovedano zbiranje podpisov za naknadni zakonodajni referendum pa se predsedstvo ni odločilo, saj je ugotovilo, da v predpisanem desetdnevem roku ni mogoče zbrati zahtevanih 40.000 podpisov.

Začela so se pogajanja o usklajevanju plač in regresu

Kot nam je povedal Dušan Semolič, so se predstavniki vseh treh socialnih partnerjev to sredo prvič pogovarjali o predlogu aneksa k dogovoru o politiki plač, ki ga je pripravilo ministrstvo za delo in naj bi veljal do konca letošnjega leta in. Predstavniki delodajalcev in sindikatov so razgrnili svoja pričakovanja, ki zadevajo tudi podpis novega socialnega sporazuma. Vsi so se strinjali, da je aneks treba podpisati, saj je treba določiti način usklajevanja plač z inflacijo in višino regresa za letni dopust, sedanji dogovor namreč velja le do konca junija. Vsi partnerji bodo v tednu

dni pripravili pisne predloge in pripombe na predlog ministrstva, čez dva tedna pa naj bi sedli za pogajalsko mizo.

Po Semoličevih besedah so delodajalci že opozorili, da bi moralo dogovarjanje o plačni politiki v javnem sektorju in gospodarstvu potekati skupaj. Delodajalci pogrešajo tudi analizo učinkov dosedanje plačne politike, saj bi bila koristna pri določanju nove. Pogajalci bodo verjetno obravnavali tudi dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, ki je v interesu sindikatov in delodajalcev.

S kurenti naj bi v deželo prišla pomlad, žal namesto tega z repom opleta starka zima. O neki pomladi pa lahko vseeno govorimo, saj so se trdovratni nasprotniki pogajanj o plačni politiki le začeli mehčati.

Pomemben obisk iz Evropske unije

Dušana Semoliča, predsednika ZSSS, sta ta ponedeljek obiskala vodja in svetovalec delegacije Evropske komisije v Sloveniji Eric van der Linden in Vincent Piket. Zanimala sta se zlasti za poglede ZSSS na vključevanje Slovenije v Evropsko unijo in težave, ki jih pri tem imajo Svobodni sindikati. Dušan Semolič je gostoma povedal, da Svobodni sindikati želijo biti tvorno vključeni v proces vstopanja Slovenije v EU in za to prevzeti tudi svoj del odgovornosti. Gosta so zanimali tudi pogledi na strategijo obveščanja prebivalcev o EU, saj je zanju nerazumljivo, da je Slovenija po nekaj anketah Eurobarometra na dnu lestvice spoznavnosti. Eric van der Linden je tudi dejal, da bo ZSSS s svojim šte-

Premik pri trgovcih

Pogovor med predstavniki Sindikata delavcev trgovine Slovenije in Združenja za trgovino pri GZS prejšnji teden je bil uspešen. Po izmenjavi mnenj o pobudi sindikata za začetek pogajanj o spremembah kolektivne pogodbe dejavnosti, so se dogovorili, da se bosta v dveh mesecih sestali pogajalski skupini obeh partnerjev in določili aktivnosti v zvezi s kolektivno pogodbo za trgovce.

vilnim članstvom pomemben del strategije o informiranju, predvsem njeni sindikalni zaupniki v podjetjih in ustanovah. Dejal je, da to ni zadnji obisk, saj naj bi se po sprejetju strategije o informiranju pogosteje pogovarjali o njenem izvajanju.

Pavle Vrhovec

Ministrstvo za delo pripravlja novo delovnopravno zakonodajo

Bo zakon o delovnih razmerjih bolj ščitil delavce?

Kot je na delovnem pogovoru z novinarji ta ponedeljek povedal Vlado Dimovski, minister za delo, začena njegovo ministrstvo intenzivne pogovore s socialnimi partnerji o letošnji plačni politiki in paketu delovnopravne zakonodaje (zakon o delovnih razmerjih, zakon o kolektivnih pogodbah, zakon o soupravljanju in zakon o udeležbi zaposlenih pri delitvi dobička). Na ministrstvu pripravljajo tudi nov socialni sporazum, ki pa bo prišel na vrsto šele po sprejetju novega dogovora ali aneksa k še veljavnemu, s katerim bo urejeno povečevanje plač zaradi rasti cen življenjskih potrebščin.

Po ministrovih besedah bo nov način usklajevanja rasti plač temeljil na pričakovani inflaciji in pričakovani rasti produktivnosti. Dimovski tudi meni, da naj bi imela plačna sistema za gospodarstvo in javni sektor več skupnih točk. Skupna naj bi bila zlasti opredelitev, da mora rast realnih plač zaostajati za rastjo produktivnosti. Pri dogovarjanju o novem plačnem sistemu v gospodarstvu bo vlada poskrbela zlasti za strokovno pomoč, ključno vlogo pa bodo imeli predstavniki delodajalcev in sindikatov. Možen je tudi aneks k veljavnemu dogovoru, ki naj bi veljal do konca letošnjega leta, ali pa nov dogovor, ki bo problematiko plačne politike uredil vsaj do konca prihodnjega leta. Če se bodo pogajalci odločili za nov dogovor, bodo po besedah Dimovskega morali rešiti tudi vprašanje prevelikega razkoraka med minimalno plačo in izhodiščnimi plačami (namesto slednjih bi lahko uvedli osnovne plače).

O plačah v javnem sektorju se bodo predstavniki vlade pogovarjali posebej. Najprej se bodo odločili o nadaljevanju pogajanj s sindikati s področja izobraževanja, s katerimi je ministrica Lucija Čok že dosegla delni dogovor. Z medresorskim sodelovanjem bodo pregledali izhodišča za odpravo nesorazmerij med plačami v različnih sektorjih in tudi znotraj njih. Poleg tega na ministrstvu za notranje zadeve pripravljajo nov zakon o javnih uslužbencih. Na novinarsko vprašanje, ali bodo plače nekaterih zaposlenih v javnem sektorju znižane, je Dimovski dejal, da bodo uveljavljene le različne stopnje njihovega prilagajanja.

O novem zakonu o delovnih razmerjih pa je minister dejal, da je že dolgo v parlamentarni proceduri in tudi cokla naše družbe. Pri pripravi besedila za novo obravnavo so v ministrstvu skušali upoštevati vsa različna mnenja (te dni bo o delovnem be-

sedilu razpravljali še strokovni svet). Upoštevali so vse, kar se jim je zdelo smiselno, zlasti pa: ali zakon dovolj ščiti zaposlene; ali zakon omogoča kolektivno dogovarjanje; ali bodo rešitve delodajalce spodbujale k odpiranju novih delovnih mest.

Državna sekretarka **Nataša Belopavlovič** je dodala, da je od strokovnih vprašanj odprto zlasti vprašanje pravic delavcev ob stečaju, prisilni poravnavi ali likvidaciji. Treba se bo odločiti, ali imajo ti delavci enake pravice kot presežni delavci. Odločiti bo treba tudi o tem, katere pravice delavcev naj bodo prednostne.

Po njenih besedah je odprtih več interesnih vprašanj. Za ta in prihodnji teden v zvezi s temi vprašanji načrtujejo ločena pogovora s predstavniki delodajalcev in sindikatov. Pri dodatkih so se odločili za kompromis, po katerem bodo v zakonu le nekateri, ne bo pa naprimer dodatka za delo v deljenem delovnem času. Delovno razmerje za določen čas bo mogoče podaljševati največ dve leti, vendar bodo kolektivne pogodbe dejavnosti (naprimer za male delodajalce) lahko določale tudi manj ugodne rešitve za delavce.

Če bo delavec dobil odpoved zaradi delodajalčevih osebnih razlogov in ga ne bo mogoče kriviti za slabe rezultate, bo zakon tako odpuščenim verjetno zagotavljal pravico do odpravnine. Nadomestilo za odsotnost z dela zaradi bolezni bo enako, kot je že bilo predlagano, delodajalci pa naj bi plačevali prvih 20 dni odsotnosti.

Glede štetja odmora za malico v delovni čas je Belopavlovičeva povedala, da imajo pripravljeno tudi varianto, po kateri bi ta odmor izvzeli. Ker pa vidijo v tem veliko nevarnosti in problemov pri obračunavanju plač in vsega drugega, ta rešitev verjetno ne bo sprejeta.

Franček Kavčič

Ekonomsko-socialni svet (ESS) je prejšnji petek obravnaval proračunski memorandum in ga z nekaterimi opozorili podprl. Predstavniki sindikatov so opozarjali zlasti na možne posledice privatizacije državnega premoženja, ki bi lahko škodovala zaposlenim. Dušan Semolič je zahteval, naj se pogajanja o letošnji plačni politiki nemudoma nadaljujejo, kar je minister za delo Vlado Dimovski podprl.

Kot je uvodoma povedal **Tone Rop**, minister za finance, je prvi cilj proračunskega memoranduma zauzpostavitev povečevanja javnofinančnega deficita, zaradi česar pa raven pravic na socialnem področju ne bo znižana. Velik problem je lanskoletni izpad proračunskih prihodkov v višini 30 milijard tolarjev, do česar je prišlo zaradi davka na dodano vrednost in tega, da proračun ni imel (pravega) upravitelja. Rop je tudi povedal, da davek na plačilno listo letos ne more biti ukinjen ali zmanjšan, saj bi v tem primeru morali določiti nove vire. Po njegovem mnenju bi bilo umestno povečati prispevke za socialno zavarovanje (najprej za zdravstveno zavarovanje).

Dušan Semolič je opozoril, da višina plač ne mo-

Ekonomsko-socialni svet o proračunskem memorandumu

Nizke plače povečati čim prej

re biti vzrok prevelike inflacije in brezposelnosti. ZSSS in sindikati iz njene sestave pričakujemo, da bo država še pomagala zaposlenim v tekstilni in usnjarski industriji, je poudaril, možne so še nekatere razbremenitve. Učinki dosedaj sprejetih strategij različnih ministrov namreč niso dali dovolj sadov. Pri privatizaciji državnega premoženja in podjetij v lasti Slovenske razvojne družbe, potekala naj bi decentralizirano, se ZSSS boji negativnih posledic za zaposlene.

Semolič je opozoril tudi na nekatera nesorazmerja v proračunskih postavkah. Eno od njih je le 34 milijonov tolarjev za brezplačno pravno pomoč (lani dvakrat toliko), ob tem ko je za odškodnine nepravilno obsojenim namenjenih kar 500 milijonov.

Precej besed je Semolič namenil tudi plačnemu sistemu. Kritičen je bil do tega, da v državi nastaja več različnih plačnih politik. Država, ki je delodajalec za javni sektor, bi se po zakonu in kolektivni pogodbi morala o postavkah za plače pred sestavo

proračuna pogovoriti s sindikati, vendar tega ni naredila. Poleg tega o dodatnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju javnih uslužbencev ni rekla nič in tudi denarja zanj ni predvidela.

Minister Rop je pojasnil, da je pomoč podjetjem prek Slovenske razvojne družbe sporna iz več razlogov in z njo ni mogoče več nadaljevati. Da je država tako dolgo lastnik toliko podjetij, ni dobro. Prikriti oblike subvencioniranja proizvodnje ne pridelajo več v poštev. Je pa v proračunu 3,6 milijarde tolarjev za spodbujanje konkurenčnosti, je poudaril.

Boris Mazalin, predsednik Konfederacije 90, se je z ministrom Ropom zapletel v spor, ko je poudaril, da so naše plače štirikrat nižje kot v Evropi. Menil je tudi, da se socialne razlike preveč povečujejo. Do prevelikih razlik prihaja tudi pri pravicah iz socialnega zavarovanja. Rop je Mazalino očital, da za te trditve ni dal dokazov. Strinjal pa se je, da je zaposlovanje za določen čas največji problem mlade generacije. **Brane Mišič** je ob tem poudaril, da so naše plače slabe. Delavci, ki za trdo delo mesečno zaslužijo po 100.000 tolarjev, živijo slabo. Nizke plače je zato treba čim prej povečati.

Franček Kavčič

Stavka v Pomadi traja že mesec dni

Se bo podjetje rešilo s tujim posojilom?

Tekstilni stroji v mariborski enoti novomeškega podjetja Pomada so stali tudi prejšnji teden. Podjetje zdaj 170 delavkam in delavcem dolguje že tri plače (za november, december in januar), regres za prehrano in povračilo prevoznih stroškov za tri mesece ter polovico lanskoletnega regresa za letni dopust.

Ker se po treh tednih stavke problemi niso začeli reševati, je sekretarka območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Podravju Branka Jurak sklicala sestanek vseh, ki bi lahko na kakršen koli način – če ne drugače, vsaj z objektivnimi informacijami – prispevali k razpletu agonije teh delavk in delavcev. Vsi, ki jih je Jurakova povabila na sestanek, so se vabilu odzvali.

Na sedežu območne organizacije ZSSS v Podravju so se prejšnji teden tako sestali Gorazd Polovič, eden od dveh lastnikov Pomade (drugi lastnik je Janez Gliha), vodja poslovne enote Pomade v Mariboru Metka Debevc, člani stavkovnega odbora, predstavniki ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, predstavniki ministrstva za gospodarstvo, predstavniki območnih služb Zavoda za zaposlovanje iz Maribora in Novega mesta, stečajni upravitelj Tekstilne tovarne Tabor Mitja Zakrajšek, predstavniki mariborskega mestnega sveta, predsednik in sekretarka Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije Anton Rozman in Branka Novak.

Kakor je po sestanku povedala Jurakova, sta lastnika proizvodne prostora Pomade odkupila od stečajnega upravitelja Tekstilne tovarne Tabor za 320 milijonov tolarjev. Sredstva za to sta si zagotovila s krediti, za katere morata plačevati obresti, ki so po njenem mnenju previsoke.

Lastnika Pomade sta prepričana, da bi podjetje moralo od ministrstva za delo, družino in socialne zadeve prejeti 100 milijonov tolarjev iz naslova subvencij za zaposlitev brezposelnih delavcev – zaposlila sta namreč delavce, ki so izgubili delo ob stečaju Tekstilne tovarne Tabor. Prav tako menita, da bi jima moralo ministrstvo za gospodarske dejavnosti izplačati 75 milijonov tolarjev za projekt modernizacije opreme.

Predstavnika obeh ministrstev sta povedala, da država Pomadi ne dolguje ničesar, zato ji tudi ne namerava izplačati nobenih sredstev. Po mnenju Jurakove tiči vzrok za težave v Pomadi v tem, da sta lastnika proizvodne prostora in stroje kupila s kreditnimi sredstvi. "Težko si je predstavljati, da

bi bil kateri koli proizvodni program v tekstilni industriji dandanes tako donosen, da bi lastniku omogočil odplačevanje kredita iz tekočega poslovanja," pravi Jurakova. "Če bi bile stvari tako enostavne, potem bi lahko delavci sami najeli kredit in odkupili tovarno od stečajnega upravitelja in drugega lastnika sploh ne bi potrebovali. Lastnika pa sta očitno preveč računala tudi na pomoč države," ugotavlja Jurakova.

Polovič je po navedbah Jurakove zatrdil, da bodo delavci dobili dve plači, dva regresa za malico in dvojno povračilo prevoznih stroškov najkasneje konec tega tedna. Sredstva za izplačilo naj bi lastnika podjetja Pomada pridobila s kreditom v tujini, kjer naj bi podjetjem dajali kredite po mnogo ugodnejši obrestni meri kot naše banke. Z novim kreditom naj bi Pomada poplačala stari kredit in hkrati pridobila sredstva za poplačilo najnujnejših terjatev delavcev in za tekočo proizvodnjo v naprej.

Stavkajoči so nezaupljivi do obljub

Za drugo polovico regresa za lanskoletni dopust pa je Polovič dejal, da ga podjetje delavcem ne namerava izplačati, ker naj bi delavci v letu 2000 podjetju prizadejali za 300 milijonov tolarjev škode, ker naj bi naredili nekvalitetno apreturo za tujega partnerja. Jurakova pravi, da noben delavec zaradi malomarnega dela pri apretiranju ni bil v disciplinskem postopku, še manj pa je bila kateremu koli zaradi tega dokazana odškodninska odgovornost. Zato je po mnenju Jurakove vsako govorjenje o škodi, ki naj bi jo podjetju povzročili delavci, popolnoma brezpredmetno.

Razumljivo je, da so bili predstavniki stavkajočih do obljub delodajalca nezaupljivi. Polovič je zato predstavnikom delavcev po navedbah Jurakove zatrdil, da bo sindikatu sam posredoval informacijo, iz katere bodo razvidni vsi pogoji, ki izhajajo iz kreditne pogodbe Pomade s tujim partnerjem.

Iz avansa kredita tujega partnerja naj bi Pomada izplačala tiste terjatve delavcem, ki jih je po navedbah Jurakove na sestanku obljubil Polovič. S tujimi krediti pa naj bi Pomada poplačala tudi domače upnike, ki so imeli vpisano hipoteko na premoženje Pomade. Ko bo to narejeno, bo tuji kreditodajalec vpisal hipoteko na premoženje podjetja.

Predstavniki podjetja Pomada so povedali tudi, da se je njihovo podjetje prijavilo na nekaj razpisov, ki so jih razpisala ustreza ministrstva. Vendar pa, kakor pravijo poznavalci, pri nas od prijave na razpis do dodelitve sredstev poteče zelo veliko časa, četudi je morda podjetje do njih upravičeno. Pa še za nekaj gre: podjetje dobi poplačilo stroškov projekta, s katerim se je prijavilo na razpis, šele ko so vidni njegovi prvi rezultati. Očitno je država pri dodeljevanju subvencij postala previdna. Če bo Pomada na državnih razpisih s svojimi projekti uspeła, verjetno ne more pričakovati nakazila sredstev iz državnega proračuna prej kot v jeseni.

Ker stavka v Pomadi traja že mesec dni, je razpoloženje med delavkami in delavci čedalje bolj napeto. "Delavke in delavci so iz dneva v dan bolj vztrajni v boju za svoje pravice," pravi Jurakova. "Za že opravljeno delo zahtevajo plačilo. Šele nato so ponovno pripravljeni poprijeti za delo."

Če bodo delavci Pomade dobili izplačani dve plači in druge stroške za dva meseca, bodo o nadaljevanju stavke odločali na zboru delavcev. Če plač v kratkem na bodo dobili, bo Pomada zelo verjetno morala v stečaj.

Delavke in delavci so, kakor opozarja Jurakova, po mesecu dni stavke v izjemno hudi socialni stiski. Mnogi imajo težave že z zagotavljanjem sredstev za prevoz na delo oziroma na stavko. Če v kratkem ne bodo dobili plač, si bodo prisiljeni socialno varnost zagotoviti tako, da se bodo na zavodu za zaposlovanje prijavili kot brezposelne osebe. Skladno z zakonom o zaposlovanju in

Delavke in delavci Pomade še upajo, da bodo dobili zaslužene plače.

zavarovanju za primer brezposelnosti so inšpekcijo za delo že obvestili, da že tri mesece niso prejeli plač.

Ker stavka traja že mesec dni, jo želijo nekateri delavci radikalizirati. Jurakova pa opozarja, da je stavka miren in dostojanstven način protesta. Zato si sindikat skupaj s stavkovnim odborom prizadeva, da poteka v skladu z zakonom o stavkah. Stavkovnemu odboru je pri tem čedalje težje, saj nerazpoloženje, gnev in jeza med delavci naraščajo.

Solidarnost še živi

"Delavkam in delavcem Pomade so doslej solidarnostno pomagala že številna podjetja," pravi Jurakova. Pomoč so poslala podjetja Intes, TMI Košaki, Sadjarstvo Lenart, Ljubljanske mlekarnice – enota Maribor, Paloma, Oljarna Fram, Gosad iz Središča ob Dravi a Pomoč sta poslala tudi Mestna organizacija Rdečega križa in Karitas. Pa naj še kdo reče, da pri nas ni solidarnosti med ljudmi!

Najbolj je stavkajočim pomagal republiški odbor Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije. Skupno je dal 860.000 tolarjev pomoči, k tej vsoti pa je sindikalna organizacija podjetja primaknila še 460.000 tolarjev. Tako so stavkajoči prejeli po 10.000 tolarjev solidarnostne pomoči, tisti, ki so doma na čakanju in nimajo stroškov za prevoz na delo, pa so prejeli po 6000 tolarjev.

Kljub stavki je del delavcev po dogovoru s stavkovnim odborom minuli petek dokončal naročilo za tujega partnerja, da ne bi podjetje imelo še večjo škodo. To morda najbolj zgovorno priča, da delavci še vedno upajo, da se bodo razmere v podjetju uredile in bodo dobili težko zaslužno plačilo za že opravljeno delo.

Pomoč potrebujejo tudi delavci Pomade v Novem mestu

V podjetju Pomada je zaposlenih tudi več kot deset delavcev v Novem mestu. Branka Jurak opozarja, da so ti delavci v povsem enakem položaju kot delavci v Mariboru, saj tudi oni že tri mesece niso dobili plač. Ker niso organizirani tako kot delavci v Mariboru, javnost o njihovih stiskah bolj ali manj nič ne ve. To pa še ne pomeni, da tudi oni niso potrebni pomoči. Pristojne ustanove bi jim morale priskočiti na pomoč.

Pripombe na predlog zakona o javnih uslužbencih ...

Kot nam je povedal sekretar SDDO Drago Ščernjavič, je ta sindikat ves čas sodeluje pri nastajanju zakona o javnih uslužbencih. SDDO je edini sindikat, ki že pet let daje predloge in pripombe na zakon, ki bo verjetno temeljito spremenil položaj zaposlenih v državni upravi in drugih državnih ustanovah. Republiški odbor SDDO je obravnaval predlog zakona, na katerem je datum 14. februar 2001, in nanj sprejel veliko načelnih in konkretnih pripomb, predlagatelju je zastavil tudi veliko vprašanj. Vse to je strnjeno v obsežnem gradivu, ki ga je te dni prejelo vseh 250 zaupnikov SDDO. Ščernjavič pričakuje, da bodo sindikalne organizacije o tem razpravljale in republiški odbor seznanile svojimi mnenji, pripombami in predlogi. SDDO po tej javni razpravi strnil predloge in pripombe in jih poslal predlagatelju.

Iz obsežnega gradiva povzemamo le načelne ugotovitve in predloge republiškega odbora SDDO.

V uvodni oceni stanja je potrebno pojasniti, kateri od navedenih standardov se že izvajajo. Izhajati je potrebno iz dejstva, da je v državni

upravi uveljavljen sistem delovnih razmerij, kot ga določa zakon o delavcih v državnih organih (ZDDO), ki je bil v obdobju 1990–1999 desetkrat spremenjen. Morali bi ugotoviti, v čem so rešitve v tem zakonu sporne in v kateri smeri jih je treba spremeniti.

Najnovejši predlog zakona o javnih uslužbencih v državnih organih, organih lokalnih skupnosti, javnih agencijah in javnih skladih (ZJU) bi moral upoštevati nastajajoči zakon o delovnih razmerjih, zakon o kolektivnih pogodbah in gradivo za zakon o plačnem sistemu v javnem sektorju. Vsebina vseh teh zakonov je medsebojno odvisna in povezana. Nasprotujemo sprejemanju ZJU brez plačnega dela, brez novega zakona o delovnih razmerjih in zakona o kolektivnih pogodbah.

Predlagatelj bi moral predlog zakona vložiti v parlamentarni postopek na podlagi predhodnega usklajevanja s sindikatom. Sistematika in struktura zakona ni dovolj jasna in pregledna. Predlagamo, da se organizacijska vprašanja združijo v eno poglavje, člani, ki urejajo delovna razmerja, pa v drugo.

V oceni stanja in obrazložitvi zakona bi bilo prav, da predlagatelj navede tudi pozitivne ugotovitve o delovanju državne uprave v razmerju do državljanov in tudi do gospodarskega dela javnega sektorja ter do gospodarstva.

Predlagatelj bi moral bolj argumentirano in prepričljivo pojasniti, zakaj je odstopil od prvotnega koncepta iz leta 1995, da bi z enim predpisom čim bolj enotno uredili delovna razmerja za celotni javni sektor tako v delovnopravnem, statusnem, plačnem in tarifnem delu. Pojasniti bi moral, zakaj je sprejel koncept, po katerem bo en zakon urejal delovnopravna in statusna vprašanja, drugi zakon pa plače. Predlagatelj naj navede in predstavi strokovnjake, ki so sodelovali pri snovanju ZJU, in tudi koliko proračunskih sredstev in sredstev iz programa Phare je bilo v ta namen porabljenih.

Predlagatelj naj pojasni, kakšni so argumenti za delitev na javne uslužbence in uradnike. Ker zakon ne obravnava nosilcev funkcij v zakonodajni, izvršni in sodni veji oblasti, želimo odgovor na vprašanje, kateri predpisi bodo uredili njihov status in položaj.

Za delovnopravno in sodno varstvo zaposlenih zoper akt delodajalca naj bodo še naprej pristojna delovna in socialna sodišča.

V obrazložitvi predloga ZJU je potrebno predstaviti dosednji sistem uslužbenschkih razmerij in v čem se predlagani novi sistem razlikuje od njega.

Pripravil: F. K.

SDDO Slovenije

Javni poziv ministru za delo, družino in socialne zadeve

Republiški odbor SDDO je ministru za delo večkrat predlagal pogovor o odprtih vprašanjih v zvezi s sistemom plač in plačno politiko v javnem sektorju, vendar do tega še ni prišlo.

Ministrstvo za delo je na tiskovni konferenci ta torek predstavilo nekatera izhodišča za urejanje sistema plač in politike plač tudi v javnem sektorju. Čeprav je prav, da je minister predstavil nekatera izhodišča in cilje urejanja sistema plač, pa ni prav, da prej ni opravil vsaj informativnega pogovora s socialnim partnerjem. Prav republiški odbor SDDO je v zadnjih letih v javnem sektorju večkrat in najbolj glasno opozarjal na stanje, vzroke in posledice neurejenosti sistema plač in plačne politike v javnem sektorju. Opozarjal je na nepreglednost in neprimerljivost plač po osnovah, razponih tako znotraj dejavnosti kot v primerjavi z drugimi dejavnostmi v javnem sektorju ali pa samo po delovnih mestih in poklicih. Republiški odbor SDDO je oblikoval svoje ugotovitve, predloge in stališča na sejah organa, posvetih s sindikalnimi zaupniki, na strokovnih posvetih, zlasti ob nastajanju številnih različic zakona o javnih

uslužbencih, in jih v pisni obliki predstavil vladi in javnosti. Nekatere ugotovitve, predlogi in stališča o številnih odprtih vprašanjih so še vedno aktualni. To velja, na primer, za višino izhodiščnih plač in novo obračunsko osnovo za določanje osnovne plače.

Menimo, da je vlada skupaj z nekaterimi ministrstvi zaradi zaslepljenosti s segmentnim parcializmom popolnoma izgubila kompas pri obvladovanju plač v javnem sektorju. Kakšno je dejansko stanje glede plač mora odgovoriti analiza. Ta naj bo tudi eden od temeljev za spremembe, vendar pa te analize še nismo prejeli. Ocenjujemo pa, da se elementi parcialne politike na določenih ožjih področjih javnega sektorja letos nadaljujejo in zato že prihaja do novih nesorazmerij. Vlada je pri obravnavi informacije o veljavnem plačnem sistemu v RS in o plačni politiki od 1994 do 2000 med drugim sprejela tudi sklep, da bo medresorska strokovna skupina pripravila celovito analizo plač v javnem sektorju, v katero bodo vključeni tudi podatki o plačah za tipične poklice v posamezni dejavnosti. Ta analiza naj bi vsebo-

vala tudi mednarodno primerjavo razmerij med plačami tipičnih poklicev v javnem sektorju. Republiški odbor SDDO zanima, kje je ta pisna analiza, ker je pogoj za oblikovanje izhodišč o sistemu

plač in plačne politike v javnem sektorju.

Zaradi vsega tega vas, minister, pozivamo, da nas čim prej sprejmite na informativni delovni pogovor in nam predstavite pisno vladno analizo o plačah v javnem sektorju, izhodišča za oblikovanje sistema plač v javnem sektorju. Od tega je odvisna tudi usoda zakona o javnih uslužbencih, ki ga v delovnopravnem in statusnem smislu že usklajujemo s pristojnim ministrstvom za notranje zadeve.

Drago Ščernjavič, sekretar

SKVNS

Protokol o sodelovanju s sindikati na območju nekdanje Jugoslavije

Sindikati držav na območju bivše Jugoslavije, v katerih so organizirani delavci različnih komunalnih služb, so postopoma obnovili sodelovanje. Udeleženci lanskoletnega srečanja v Črni gori so pripravili poseben protokol o sodelovanju, ki so ga kasneje verificirali pristojni organi sindikatov. Podpis protokola je zavrnil le sindikat komunalnostanovanjske dejavnosti Hrvaške, ki je menil, da je s tem treba še počakati.

Predstavniki sindikatov Črne gore, Makedonije, Slovenije, Federacije BiH, Republike srbske in Srbije smo se 23. februarja zbrali v Beogradu in protokol podpisali. Za naš sindikat ga je podpisal predsednik Alojz Terbec.

Po tej slovesnosti smo obiskali Novi Sad, kjer smo si ogledali porušene mostove na Donavi.

Kolegi iz drugih sindikatov so se zelo zanimali za naše izkušnje s kolektivnimi pogodbami, privatizacijo komunalnih služb, odnose z državo ...

Ker je časa za pogovore zmanjkalo, smo se dogovorili, da se bomo letos srečali še dvakrat – najprej v Republiki srbski, poleti pa še v Sloveniji. K nam bomo povabili tudi hrvaške kolege.

Miloš Mikolič, sekretar

Odgovor Emila Šterna, direktorja družbe TP Potrošnja, d. d. Zagorje, objavljen v Novi Delavski enotnosti 22. 2. 2001, terja odgovor, pa ne zaradi mene, ki sem očitno, po mnenju Šterna, kriva za napetosti v Potrošnji, ampak zaradi sindikata oziroma načina sindikalnega dela, da ne bi, po Šternu "neobveščen bralec", dobil občutka, da se je sindikat pač odločil za "gonjo" proti direktorju brez argumentov.

Ker bom navajala dokaze oziroma argumente, se ne morem izogniti objavi nekaterih primkov zaposlenih ali bivših zaposlenih v Potrošnji, za kar se jim že vnaprej opravičujem, saj jih nisem imela namena izpostavljati.

Direktor Potrošnje trdi, da ni bil obveščen o vsebini Pisma članom sindi-

niškem staležu, daljšem od 30 dni (npr. Bernot, Bebar, Kozolič ...)! Trditev Šterna, da nisem posredovala podatkov o poprečnih plačah zaposlenih v trgovskih družbah v Zasavju drži. Nisem jih pač uspela dobiti. Kakšen problem je dobiti podatke o plačah, mi verjetno ni potrebno posebej razlagati, sicer pa me je že na sestanku dne 6. junija 2000 na to opozoril sam direktor Štern. Drži pa še nekaj drugega – na istem sestanku smo se namreč dogovorili, da bo direktor svojim delavcem plačeval opravljene nadure brez predhodne najave le-teh, pa se tega dogovora ni držal. Nasprotno, celo najavljenih in opravljenih nadur ne plača vedno (Buzina). Ravno tako ni bil realiziran dogovor, da bomo skupaj preverili pravilnost obračunavanja plač.

Šternova trditev, da v družbi nimajo nobenega vajenca, ne drži, saj v Marketu dela vajenka Trumičeva. Pa četudi trenutno ne bi imeli vajencev, v preteklosti so le-ti delali samo za bon za malico, še več, opravljali so tudi nadure, ki pa niso bile nikoli plačane (Rahne).

kata. Torej ne drži Šternova trditev, da je sindikat odstopil od svoje obveze, da bo v mesecu dni posredoval konkretne pripombe in predloge na podjetniško kolektivno pogodbo zaradi premajhnega števila izvodov osnutka PKP. Ravno tako me čudi, da Štern v postopke oblikovanja, obravnave in sprejemanja podjetniške kolektivne pogodbe vključuje svet delavcev oziroma njegovo predsednico.

Kar se tiče stroškov, povezanih z izobraževanjem delavcev, pa naslednje: ali se delavec izobražuje na svojo željo, če mora pridobiti licenco za opravljanje prevoznih storitev? Potrošnja namreč prodaja tudi gradbeni material, pohištvo in še kaj, kar kupcu ustrežljivo po potrebi tudi dostavijo na dom. Kdo ima torej interese opravljanja prevoznih storitev – delavec ali družba? In kaj si lahko misli delavec Nezir Tabakovič, če mu družba sicer plača šolnino, ne omogoči pa mu prerezporeditve delovnega časa, da bi lahko obiskoval predavanja, mu ne omogoči študijskega dopusta niti na dan opravlja-

ni za nedoločen čas z vsemi pravicami in obveznostmi, kot so jih imeli v Potrošnji. Ne pove pa, da je sindikat družbe za vse prevzeme k drugemu delodajalcu podal negativno mnenje. In to ne brez razloga! Nekateri od teh zaposlenih so pri novem delodajalcu delali le dan ali dva, potem pa jih niso več potrebovali (Radakovič, Barovič). Nekateri so delali celo dva meseca, mogoče še kakšen dan več (Krajnc, Grabnar, Ocvirk, Kokal a). Sindikat družbe je v soglasju z "odvečnimi" delavci direktorju celo predlagal, da jim izplača odpravnine kot presežnim delavcem, kar je direktor seveda odklonil. In končni rezultat teh uspešnih prevzemov delavcev? Še danes so najmanj trije od prevzetih delavcev na cesti, brez zaposlitve.

Nekateri od nešteti primerov "spoštovanja" delovnopravne zakonodaje dokazujejo, ali so jo že dokazali (Radakovič), tudi s pomočjo pravne službe pri Območni organizaciji ZSSS Zasavje.

Na koncu pa še odgovor direktorju Potrošnje, ali je vredno obsojanja, da

Ga bodo tožbe prisilile k razumu?

Zaposleni v Potrošnji ne razumejo sprenevedanja direktorja

kata, v katerem sem jih seznanila z njihovo pravico do tožb zaradi nezakonito obračunane negativne stimulacije. Pismo je bilo obešeno na vseh oglašnih deskah poslovalnic kakor tudi na oglasni deski in upravni zgradbi družbe, kjer ima direktor svoj sedež. Konec koncev je bilo pismo namenjeno članom sindikata, kar direktor ni, ima pa odločbo delovne inšpekcije, s katero je bila ugotovljena nezakonitost njegovega početja.

Štern mi očita nepoznavanje zapisnika Inšpektorata za delo z dne 18. januarja 2001, v katerem je poleg drugega navedeno, da se postopek nadzora ustavi, ker se odločba izvršuje. Res je tako zapisano v tem zapisniku, kjer pa tudi piše, da je inšpektorica opozorila direktorja, da so v decembru 2000 prodajalkam v posameznih prodajalnah obračunali "skupinsko stimulacijo" v negativnem odstotku, kar je v nasprotju s predpisi s področja plač in v nasprotju s 166. členom podjetniške kolektivne pogodbe, ter da bi morala družba opraviti poračun in delavcem vrniti ta del plače. Samo za informacijo bralcem – doslej se je 60 od skupno približno 100 zaposlenih odločilo za tožbo zaradi nezakonito obračunane negativne stimulacije, pričakujem pa, da bo ta številka še višja.

Opravičujem se za napako, ki se je zapisala novinarju, namreč da v Potrošnji destimulirajo bolniško odsotnost, nasprotno, prisotnost na delu oziroma nebolniško nagradijo s 6 odstotki. Res pa je tudi, da je bila nekaterim delavcem obračunana skupinska negativna stimulacija tudi takrat, ko so bili v bol-

Sedaj pa še nekaj o "scenariju", ki sem ga po besedah Šterna pripravila za potek dogodkov v Potrošnji. Drži, da smo včasih sindikalni funkcionarji kot tudi direktorji preobremenjeni z delom, tako da težko najdemo termin za sestanek, ki bi ustrezal obema stranema. Vendar od 11. decembra 2000 dalje, ko je bil zadržan direktor Štern, do 8. februarja 2001 sindikat Potrošnje ni dobil novega predloga direktorja za skupni sestanek, članek "Ga bodo tožbe prisilile k razumu" pa je bil objavljen v NDE 7. februarja 2001. Sem mogoče prehitela samo sebe? Ravno tako še vedno oporekam in se ne strinjam s trditvami Šterna, ki so vezane na postopek obravnave osnutka podjetniške kolektivne pogodbe in meril za ugotavljanje delovne uspešnosti. Dopis direktorja, ki je bil priložen osnutkom dokumentov in nosi oznako "poslovna tajnost", je datiran z dnem 9. januarja 2001. Imam dokaze, da je osnutka aktov predsednik sindikata prejel šele 15. januarja 2001. Okvirne pripombe zaposlenih na osnutek podjetniške kolektivne pogodbe je izvršni odbor družbe obravnaval na seji dne 22. januarja 2001. Pripomb na "merila" člani sindikata niso mogli podati, saj je osnutek tega dokumenta prejel le predsednik sindikata.

Vsi prejemniki osnutkov dokumentov so le-te na zahtevo poslovne sekretarke družbe morali vrniti v tajništvo 30. januarja 2001. Ker je poslovna sekretarka Tanja Poljšak kasneje ugotovila, da sindikat ne more oblikovati pripomb na ponujeno besedilo, s katerim ne razpolaga, je le-tega 6. februarja 2001 vrnila predsedniku sindi-

nja izpita, niti mu ne povrne stroškov prevoza na Brdo pri Kranju, kjer je opravljal izpit?

Pa še obrazložitev moje kritičnosti do ravnanja s presežnimi delavci v Potrošnji. Štern trdi, da premalo poznam delovnopravno zakonodajo, saj so bili po njegovem vsi prevzemni delavcev s strani najemnikov gostinskih lokalov izvršeni po veljavni zakonodaji, ljudje pa pri novem delodajalcu zaposle-

družba ustvarja dobiček. Ne, nikakor, celo zelo pohvalno, vendar le pod pogojem, da dobiček v Potrošnji ni ustvarjen na račun nezakonito obračunanih destimulacij delavcem!

Bralcem prepuščam, da sami presodijo, kdo ima s kom negativno izkušnjo, ali direktor Potrošnje z menoj, ali jaz z njim.

Tjaša Logar,
sekretarka OO SDT Zasavje

Dragi kolegi!

Danes je bil zame zelo težek, a pomemben dan. Prepričana sem bila, da bo Sandi Bartol s svojo navzočnostjo, znanjem, izkušnjami in dušo dosegel tisto, v kar verjamem. Dogovorili smo se o dopustih in odstranili hud spor. Ko sem prišla domov, sem z veseljem odšla med sodelavce in jim povedala, da smo po mučnem pogovarjanju prišli do cilja, za katerega smo vedeli, da imamo prav, in kar nam nenadno daje zakon.

Danes sem spoznala, da mi ni niti trenutek žal, da sem se odločila (na hitro) za to sindikalno funkcijo. Iz trenutka v trenutek čutim, da ravnam prav, da moram besede in razpoloženje mojih sodelavk in sodelavcev povedati naprej, da jim moram pomagati – vsaj psihološko.

Moram priznati, da mi je že zmanjkovalo energije – toda le zase. Vsak nov klic, vsak nov problem pa me zbudi in takrat se zavem svojega poslanstva – in zato teh mojih ljudi ne bom pustila na cedilu.

Žal pa se moram sprizniti s stisko, ki jo je narekovala ta izjava o dopustih. Da – tudi to je nova življenjska izkušnja, ki mi bo prav gotovo prišla prav za vnaprej.

Rada bi povedala, da so Franci Kuzma, pa Jože iz Krškega, kolega iz Metlike in Sevnice – pravi poslanci sindikalnih zaupnikov. So pravi zaupniki naših članov, ki so včasih zelo skeptični. A prepričana sem, da bodo po današnjem "srečanju" dali veljavo našemu sindikatu. Na ta dosežek sem ponosna in bom še naprej hodila po poti, s koraki poštenega dela in za izboljšanje odnosov med sodelavci – člani sindikata.

Upam, da bo naš voz imel še naprej pravo vprego in da nas bo pripeljal do reke, ki bo po njej plaval "čolnič sreče" – pa naj se to zgodi na rekah: Krki, Kolpi in Savi.

Vesela sem, da se je Sandi našel na moji poti in hvala mu – pa lep in prijazen pozdrav vsem.

Jožica Bratanič,
predsednica sindikalne podružnice Mercator Dolenjska Brežice

Tiskovna konferenca SKEI v Mariboru

Država bi morala sredstva od prodaje svojih podjetij nameniti za modernizacijo industrije

Čeprav nekateri mariborski politiki zatrjujejo, da se razmere v gospodarstvu izboljšujejo in da se število brezposelnih delavcev zmanjšuje, po mnenju funkcionarjev Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) ni nobenega razloga za pretirano zadovoljstvo. To so povedali na tiskovni konferenci ob nedavnem obisku predsednika SKEI Slovenije Alberta Vodovnika v Mariboru. Podobno ocenjujejo tudi gospodarske razmere v državi. Po Vodovnikovih besedah namreč banke ustvarjajo lepe dobičke, medtem ko se njihovi komitenti – to velja zlasti za podjetja v gospodarstvu – spopadajo z nenehnimi težavami, delavci pa prejemajo tako nizke plače, da z njimi komaj preživijo.

Uvodoma je Albert Vodovnik med drugim dejal, da je pred nami nov krog privatizacije, ki bo zajela banke in podjetja v lasti Slovenske razvojne družbe. V SKEI se bojijo, da bodo sredstva iz tega naslova končala v državnem proračunu namesto v investicijskih sredstvih za modernizacijo in posodabljanje industrije. Vodovnik je spomnil, da je sredstva za sanacijo bank zagotovila industrija, zato bi bilo prav, da bi sredstva od privatizacije bank namenili za nov razvojni cikel v industriji. Vodovnik je govoril tudi o razvojnih problemih slovenskega gospodarstva v minulem desetletju. Slovenija je v tem času vzpostavila trg delovne sile in trg kapitala, medtem ko so številna podjetja shirala, ker nimajo novih tehnologij. Posledica premajhne skrbi za razvoj industrije in gospodarstva je tudi veliko število brezposelnih delavcev. Država je prodajala svoja podjetja tujcem, ne da bi jim postavila jasne pogoje v zvezi z naložbami v nove tehnologije in v zvezi s soupravljanjem zaposlenih. V SKEI zaradi tega pripravljajo temeljito preverjanje pogodb, s katerimi so tujci postali lastniki naših tovarn.

Vodovnik je tudi opozoril, da pri nas lokalna samouprava in regionalizem še nista zaživela, zato smo priča nenehnim konfliktom med regijami, kar se odraža tudi v razvoju industrije. Tako denimo v Mariboru opozarjajo na pretirani državni centralizem, Korošci in Gorenjci se prepirajo o razvoju železarn, podobni konflikti pa so tudi med drugimi regijami.

SKEI bo zbral stvarne podatke o položaju delavcev

Kovinarji so po Vodovnikovih besedah že preživeli zelo hude čase, ko so se morali za svoje pravice boriti s stavkami in na cestah. Tega zdaj ne nameravajo več početi za druge, temveč se z delodajalci želijo pogajati o panožni kolektivni pogodbi za mizo, vendar na podlagi verodostojnih podatkov. Zato bodo pooblaščenca SKEI obiskali vsa podjetja kovinske in elektroindustrije v Sloveniji ter natanko ugotovili, kako spoštujejo kolektivno pogodbo. Ker uradnim statističnim podatkom v SKEI ne verjamejo več, bodo do konca marca zbrali stvarne podatke o plačah, regresih, božičnicah in drugih prejemkih delavcev. Oboroženi z objektivnimi podatki se bodo lažje pogajali z delodajalsko stranjo. Po Vodovnikovih besedah po-

slovni rezultati v panogi niso rožnati, vendarle omogočajo višje plače, kot jih prejemajo delavci.

V SKEI se ukvarjajo tudi z lastno organiziranostjo. Problem je zlasti približno 20.000 članov v manjših zasebnih podjetjih, ki jih je bolj ali manj strah povedati, da so včlanjeni v sindikat. Marsikateri delodajalec namreč delavca, ki je član sindikata, ni pripravljen sprejeti v delovno razmerje za nedoločen čas.

Kot ugotavljajo v SKEI, so pod pritiskom delodajalcev nekatere sindikalne podružnice prestopile v sindikate drugih dejavnosti. Do tega je prišlo, ker so kolektivne pogodbe nekaterih dejavnosti za delodajalce ugodnejše od kolektivne pogodbe za kovinsko in elektroindustrijo, livarne in železarstvo. Žal te pogodbe delavcem odmerjajo manj. Čeprav so po Vodovnikovih besedah v SKEI menili, da so najhujše čase že preživeli, kakor kaže lahko pride do novega plaza težav in morebiti celo stečajev podjetij kovinske in elektroindustrije.

Plačna politika na evropskih temeljih

Bogdan Ivanovič je predstavil prizadevanja SKEI na področju plačne politike. SKEI si prizadeva za plačno politiko po vzoru Evropske unije, ki jo že od leta 1998 predstavlja delodajalec. V SKEI se zavedajo, da naše plače še ne morejo biti tolikšne kot v Uniji, vendar pa lahko temeljijo na enakih elementih – to pomeni, da bi morale biti odvisne od inflacije in bruto domačega proizvoda.

Kakor je dejal Ivanovič, bi bilo treba spreminiti formulo za rast plač, ki zdaj ne ohranja niti realne kupne moči. Prirastek plač bi moral temeljiti na rasti bruto domačega proizvoda. Čeprav se lahko meri tudi rast produktivnosti na zaposlenega, v Evropski uniji izhajajo iz solidarnosti med panogami, ki je na dolgi rok nujna. V plačno politiko pa je potrebno vgraditi tudi stimulative elemente. Mednje Ivanovič prišteva sprejem zakona o udeležbi delavcev pri dobičku podjetja. Ob tem pa opozarja, da mora na trgu dela vladati tudi zdrava konkurenčnost med delavci za delovna mesta in višje plače. Zato bi veljalo opredeliti tudi napredovanje delavcev in znotraj tarifnih razredov uvesti še plačilne razrede.

Namesto razvoja še vedno le borba za preživetje

Branko Medik je dejal, da je bilo včasih v Mariboru in okoliških občinah zaposlenih 33.000 kovinarjev, danes pa jih je samo še 8500. Veliko podjetij se še vedno bori za golo preživetje. Mednje

Na tiskovni konferenci SKEI v Mariboru so Albert Vodovnik, Branko Medik, Edi Ozimič, Drago Gajzer in Bogdan Ivanovič govorili o razvojnih problemih, plačni politiki in drugih vprašanjih.

PRAVNI NAŠVETI

Piše: Lidija Jerkič,
univ. dipl. iur.

Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela

Delavcu pripada povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela le, če mu ta

strošek dejansko nastane. Kot določa 70. člen kolektivne pogodbe dejavnosti, znaša povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela najmanj 80 odstotkov stroškov prevoza z javnim prevoznim sredstvom. Določba je na prvi pogled enostavna in jasna, vendar omogoča skoraj toliko možnost rešitev, kot je v podjetju zaposlenih.

Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela se povrne delavcu, če mu strošek dejansko nastane. Strošek mora biti tudi opravičljiv. Ni npr. opravičljiv strošek prevoza delavca z mestnim prometom, če je od njegovega doma do delovnega mesta le 200 metrov. KP dejavnosti ne ureja nadomestila stroškov prevo-

za na delo in z dela, kadar ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi. Z Uredbo o višini povračila stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. List RS, št. 72/93, 43/94, 62/94 in 7/95), je določeno, da se povračilo stroškov prevoza na delo in z dela, če ni možnosti prevoza z javnim prevoznim sredstvom, prizna do višine 15 odstotkov cene 98-oktanskega bencina. Uredba ne določa pravice, ampak le zgornji, še neobdavčeni možni znesek.

Tudi komisija za razlago kolektivne pogodbe dejavnosti je že obravnavala omenjeni člen kolektivne pogodbe in zavzela stališče, da se delavec in delodajalec lahko dogovorita za povračilo stroškov za prevoz na delo oziroma z dela v obliki kilometrine za uporabo lastnega vozila, kadar je to za oba ugodnejše. Poudarim naj, da gre za dogovor in ne enostransko odločitev delavca ali delodajalca. Če je strošek, ki delavcu nastane, v tem primeru manjši od 80 odstotkov stroškov prevoza z javnim prevoznim sredstvom, mu pripada povračilo dejanskega nastalega stroška. V neskladju s kolektivno pogodbo tudi ni, če se delavcu ne povrnejo stroški prevoza z dela in na delo za razdaljo, ki se običajno prehodi peš.

Glede na vsa možna paleta dejanskih situacij, ki lahko nastanejo v zvezi s prevoznimi stroški, jih je najbolj doreči s podjetniško kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom, posebnosti pa je mogoče spoznamno urediti tudi s pogodbo o zaposlitvi.

Jeseničani vedo, kdo ima prav

Kot predsednik SKEI v podjetju Acroni in povezovalac predsednikov SKEI v Slovenskih železarnah sem 13. februarja na obisk povabil Boruta Pahorja, Ferija Horvata in Miloša Pavlica (Vlado Dimovski se je opravičil), tudi sam sem član ZLSD. Za sklic tega sestanka sem se odločil, ker v javnosti krožijo negativna mnenja o uspešnosti Acronija in Slovenskih železarn. Pojavljajo se tudi sumničnija glede pravilnosti lastninjenja, prenosa denarja a

O razmerah v Acroniju sem najprej spregovoril sam. Povedal sem, da smo lani kljub velikim težavam poslovali uspešno. Pogajalska skupina SKEI je v podjetju dosegla, da so se plače povečale, večji je bil tudi regres. Dokazali smo, da boljše plače omogočajo doseganje boljših poslovnih rezultatov. Zaposleni so zaradi tega bolj zadovoljni in ne trepetajo več za obstoj podjetja.

Naše uspehe pa nekateri želijo negirati in nas rušiti, namesto da bi nam pomagali.

Razmere v železarnah in Acroniju ter občini Jesenice so gostom predstavili tudi: Edvard Svetlik (predsednik nadzornega sveta SŽ), Matic Tasič (predsednik uprave SŽ), Vasilj Prešern (glavni direktor Acronija) in Boris Bergant (jeseniški župan).

Borut Pahor je dejal, da se je želel dobro seznaniti z razmerami pri nas in mnenji zaposlenih in vodstva podjetja. Na pogovoru je iz prve roke zvedel, kako poslujemo in kakšne probleme rešujemo. Miloš Pavlica je povedal, da bo njegova stranka predlagala obravnavo problematike železarn v državnozbornem odboru za gospodarstvo.

Udeleženci pogovora so govorili tudi o prestrukturiranju Slovenskih železarn. Menil so, da je ta proces ključnega pomena za razvoj jeklarstva in železarstva. Proces privatizacije pa bo treba uskladiti tako, da bo v interesu jeklarskih družb, zaposlenih in države. Jeseniški župan je ob tem poudaril, da je treba razčistiti nerešena vprašanja hipotek Gorenjske banke na zemljišča v lasti Slovenskih železarn. Poudaril je tudi, da skrb za okolje ne sme biti le skrb železarjev, ampak tudi drugih. Bremena preteklosti bi železarsko ladjo lahko potopila, je menil.

Ob koncu pogovora so se udeleženci strinjali, da je treba storiti vse, da se nesoglasja in dvomi o naši uspešnosti čim prej razčistijo.

Janez Vilman

PRAVNA SVETOVALKA

Lučka Böhmler, svetovalka
predsedstva ZSSS

Še dva meseca do upokojitve

Vprašanje: Delavka je bila rojena 18. 10. 1947. Rodila je dva otroke. Na dan 5. 1. 2001 je imela 36 let 5 mesecev in 5 dni delovne dobe. Na

kateri dan se lahko upokoji? Kolikšna bo odmera njene pokojnine za čas zavarovanja po dopolnjenih "polnih" pokojninskih dobi?

Odgovor: Delavka ima že od konca leta 1999 "polno" pokojninsko dobo. Upokojiti se ni mogla, ker še ni bila dovolj stara. Starostni upokojitveni pogoj bo dopolnila leta 2001. Letos mora biti ženska s "polno" pokojninsko dobo za starostno upokojitev stara že 53 let in 8 mesecev. Ta splošna upokojitvena starost se letos lahko na račun dveh rojenih otrok zniža za 2,5 meseca, na 53 let 5 mesecev in 15 dni. Delavka bo toliko stara 2. 4. 2001. Takrat se bo smela upokojiti.

Na prvi možni dan upokojitve bo delavka torej dosegala 36 let 8 mesecev in 3 dni pokojninske dobe. Pri odmeri se ji bo lahko upoštevalo zgolj 36 let in 6 mesecev pokojninske dobe, ker zakon določa 6 mesecev kot najkrajše zavarovalno obdobje, za katero je možna povišana odmera. Delavka je konec leta 1999 imela torej polnih 35 let pokojninske dobe, za kar ji gre odmera pokojnine v višini 85 odstotkov od pokojninske osnove. Za vsakih polnih dodatnih šest mesecev zavarovanja po 1. 1. 2000 pa ji gre nadaljnjih 0,75 odstotka odmere. Za polnih 36,5 leta zavarovalne dobe ji bo odmerjeno 87,25 odstotka pokojninske osnove. Lahko pa delavka dela še naprej in si tako zagotovi višjo odmero pokojnine. Splača pa se ji paziti, da bo vedno zbrala polnih dodatnih šest mesecev dobe.

Do upokojitve še sedem mesecev

Vprašanje: Delavka je bila rojena 9. 5. 1946. Rodila je pet otrok. Na dan 5. 1. 2001 je imela 34 let 1 mesec in 18 dni delovne dobe. Na kateri dan se lahko upokoji?

Odgovor: Polno pokojninsko dobo bo delavka dopolnila 17. 11. 2001. Letos mora biti ženska s 35 leti pokojninske dobe za starostno upokojitev stara že 53 let in 8 mesecev. Ker bo delavka novembra stara že več kot 55 let, se bo zato lahko na isti dan upokojila.

in drugih prejemkov. Ob pomoči sindikata delavci sicer tožijo podjetja, velik problem pa so izvršbe po tem, ko delavci pravdo že dobijo.

Premalo odgovoren odnos Slovenske razvojne družbe

Drago Gajzer je predstavil razmere v podjetjih na lokaciji nekdanjega Tama in izrazil kritiko do Slovenske razvojne družbe. Ta je našla odgovorne lastnike za podjetji RTI in Tam Stan, med podjetje Prosecurity pa je prodala premalo odgovornemu lastniku, ki ga je po treh letih privedel na rob propada. S težavami se srečuje tudi podjetje Bis Mark, kjer delavci prejemajo plače z zamudami. Dve podjetji, ki sta v lasti Slovenske razvojne družbe – MPP inženiring in MPP Karoseri-

je – sta v postopku prisilne poravnave, podjetje MPP Poslovne storitve pa je že moralo v stečaj.

Kapitalsko povezovanje MPP Livarne in MPP Gonila s koprskim Cimosom Gajzer pozdravlja. Tudi projekt za novo Tovarno vozil Maribor (TVM) ocenjuje pozitivno, vendar opozarja, da bo treba še veliko postoriti, da bi bil ta projekt realen in da bi dal tudi ustrezne rezultate. Po mnenju sindikalistov v Tamu bo morala v bodoče Slovenska razvojna družba bolj odgovorno gospodariti s kapitalom, ki ga ima na lokaciji nekdanjega Tama. Posebej pa je opozoril na premalo odgovorno gospodarjenje s prostorom, saj vsakdo od 57 pravnih subjektov, kolikor jih danes posluje na lokaciji Tama, dela, kar hoče, kar bi lahko kaj hitro privedlo do anarhije.

T. K.

spada tudi podjetje TVT Nova, kjer napovedujejo odpuščanje trajno presežnih delavcev, vendar SKEI temu nasprotuje, dokler se ne razjasnijo lastninski odnosi in vloga tujega partnerja.

Edi Ozimič je opozoril, da je v Podravju 109 podjetij kovinske in elektroindustrije. Delavci redno prejemajo plače, vendar z njimi niso zadovoljni, saj so prenizke. V omenjenih podjetjih je po Ozimičevih besedah prek 60 odstotkov delavcev razporejenih v prve tri tarifne razrede. Zaradi prenizkih izhodiščnih plač so dejansko plače za vse delavce do petega tarifnega razreda praktično enake.

Pri izplačevanju plač podjetja kovinske in elektroindustrije v Podravju spoštujejo kolektivne pogodbe. Delavci v številnih podjetjih pa se srečujejo s problemom odpravnin, jubilejnih nagrad

Sindikatom dela ne zmanjka

Ladislav Rožič, sekretar območne organizacije ZSSS Posavja, o tem, zakaj se v zadnjem času delavci kar vrstijo v njegovi pisarni

“V zadnjem obdobju vlada pri nas velika gneča, ljudje si kljuko vrat naše pisarne dobesedno podajajo,” je razlagal Ladislav Rožič, sekretar območne organizacije ZSSS Posavje v Brežicah, ko smo ga v minulem tednu obiskali. “Problemi se namreč kar kopičijo. Seveda ni vse samo črno. K sindikatu pristopajo novi delavci, saj se delavska zavest spet krepi; v kakem podjetju uspemo na novo organizirati sindikat. A ker sindikat predvsem brani koristi delavcev in jih zastopa v pravnih, govorimo več o krivicah in nespoštovanju zakonov kot o drugih, lepših stvarih. A tako je pač naše delo.”

Trenutno je v Posavju, gledano z zornega kota sindikata, največ težav v kmetijstvu, povzročajo pa jih stečaji. Stečaj Agrarje, trgovine in proizvodnje, se je začel pred več leti, končal se pa še ni. Krivi so denacionalizacijski zahtevki in počasni sodni mlini. Zato nekdanji zaposleni v Agrarji še vedno čakajo na poplačilo, ki jim je bilo na naroku priznano. Izplačali so jim 100 milijonov tolarjev obresti, glavnice 280 milijonov tolarjev pa še ne in nihče ne ve, kdaj se bo to zgodilo.

Kmetijska zadruga Brežice je v prisilni poravnavi, katere izid je še negotov. Podjetja imajo v programu prisilne poravnave tudi program ugotavljanja presežnih delavcev, vendar naj bi bilo v zadrugi samo osem presežnih delavcev, kar ne pomeni večje težave.

Večji problem pa je podjetje Tron, ki se je ukvarjalo s pridelavo jagod. Enaindvajset delavcev je zahtevalo njegov stečaj, ker vrsto mesecev niso dobili plače. Nasprotna stran pa je dan pred narokom za razglasitev stečaja sodišču predlagala prisilno poravnavo, ki vse skupaj lahko zelo podaljša – v škodo delavcev. V Tronu po podatkih, ki jih ima na voljo območna organizacija, ni več nikogar zaposlenega.

“Jaz lastnika sicer razumem, da skuša odpraviti škodo, ki jo je utrpel zaradi poplave, vendar je ne morejo in ne smejo poplačati zaposleni,” pravi Ladislav Rožič.

“Glede na omenjene in še druge podobne dogodke, denimo v tekstilni industriji, gradbeništvu in še kje, v Posavju število brezposelnih narašča?”

“Letos se v Posavju, tako v Brežicah in v Krškem kot v Sevnici, število zaposlenih zmanjšuje. Največji tak primer bosta Jutranjka iz Sevnice in njen obrat Orlica v Brežicah, ki je nedavno tega šel v stečaj. V Orlici je delalo preko 100 ljudi, matično podjetje pa je v prisilni poravnavi. Vprašanje je, ali bodo delav-

ke Orlice sploh dobile službo v matičnem podjetju, Jutranjki v Sevnici, kot jim je bilo lani obljubljeno. Te obljube lani jeseni uprava ni uresničila, delavke so delale še naprej v obratu Orlica v Brežicah. Zdaj bo ta obrat ukinjen in delavke bodo odšle naravnost na zavod za zaposlovanje namesto na delo v Sevnici. V matičnem podjetju v Sevnici pa bo po programu prisilne poravnave presežnih 114 delavk.”

“Zakaj je obvezen dodatek prisilnih poravnav zmanjševanje števila zaposlenih?”

“Prisilne poravnave so v zadnjem obdobju tako pogost pojav, da mislim, da se slovenska podjetja vse bolj poslužujejo tudi fiktivne prisilne poravnave, samo da se znebijo določenega števila zaposlenih, predvsem pa ljudi z zmanjšano delovno sposobnostjo. To je slabost instituta prisilne poravnave. Na zavode za zaposlovanje tako prihaja veliko ljudi z omejeno delazmožnostjo, vendar se zanje nihče ne bo brigal, nihče ne bo razmišljal, kaj bo z njimi.”

“Za trgovce je bilo območje Brežic do meje s Hrvaško po razpadu Jugoslavije in koncu vojne v njej obljubljena dežela. Zdaj pa to menda ni več. Ali pač?”

“Nikjer v Sloveniji, še v Ljubljani ne, se trgovine ne množijo tako kot pri nas. Še zdaj nastajajo novi trgovski velecetri ob meji s Hrvaško. Zaradi nagle rasti trgovin se je v zadnjih letih izjemno povečalo število zaposlenih v trgovini, ki je zdaj dejavnost z največ zaposlenimi. Število članov sindikata pa se je v trgovini povečalo od približno 700 do največ 800 pred leti na sedanjih več kot 1200.

Težave, s katerimi se otepajo zaposleni v trgovini in z njimi seveda tudi mi v sindikatu, so razlike med obratovalnim in delovnim časom, delo v petek in svetek ter nizke mezde.”

“Vendar pa sindikalno članstvo glede na nove in nove brezposelne upada?”

“Kolkor se zaradi stečajev zmanjša, se na drugi strani z novim prilivom poveča. Ljudem se je povrnila delavska zavest in se včlanjuje v sindikat, prek katerega potem terjajo svoje pravice. Drugače jih tudi ne dobiti in to vedo.

Ne zdi pa se mi prav, da so sado prizadevanj sindikatov za pravice delavcev deležni tudi nečlani. Na primer: v podjetju se sindikati dogovorimo z vodstvom za višino regresa, dobijo pa ga vsi zaposleni enakega. Enako je z dodatki pri plači. Edino pri sporih nastajajo razlike, ko čla-

Ladislav Rožič: Nekateri podjetniki so tako ogorčeni, če skuša sindikat zaščititi delavce, da pridrvijo prav v tole pisarno zmerjat in groziti.

nom nudimo pravno pomoč brezplačno, nečlanom pa jo odklanjamo. Zaradi tega je precej hude krvi, vendar se tega načela držimo.”

Vsi delodajalci pa ne pristajajo na podjetniške kolektivne pogodbe, nekateri najraje ne bi pristali niti na pogoje iz splošne kolektivne pogodbe.”

“Kakšen je odnos novodobnih podjetnikov do sindikata v Posavju? V drugih regijah niso ravno znani po spoštljivosti in upoštevanju predstavnikov zaposlenih.”

“Tudi v Posavju je dobiček cenjen nad vse in nekateri bi zanj celo fizično obračunavali s sindikalisti. Mnogi neradi vidijo sindikat v svojem podjetju, nekateri delavcem to celo pisno sporočijo. Posamezniki pa v svojem silnem nezadovoljstvu, če pride sindikat posredovat v korist delavca, pridrvijo zmerjat in groziti prav v tole pisarno.”

“Govorila sva predvsem o težavah zaposlenih v kmetijstvu in v tekstilni industriji. Bile pa so tudi v drugih dejavnostih, na primer v prevozniških podjetjih in še kje.”

“Zaposlene smo zastopali tudi v postopku prisilne poravnave v Transportu Krško. Podjetje je presežnim delavcem, delovnim invalidom, hotelo obračunati odpravnine samo na osnovi nadomestila za plače, ki so ga prejemale v podjetju, ne pa tudi na podlagi tistega dela plače, ki jim ga je nadomeščal ZPIZ, saj so bili nekdanji šoferji kot delovni invalidi razporejeni na slabše plačana delovna mesta. V podjetju smo dokazovali, da to delavcem pripada, in dosegli, da jim je uprava pred nekaj dnevi to pravico priznala. Vendar je uprava želela to razliko izplačati v roku treh let, delavci pa hočejo izplačilo, gre za skupno devet milijono-

nov tolarjev, takoj. Dogovorili smo se za izplačilo do 31. marca prihodnje leto z obrestno mero TOM plus 1 odstotek. Zanimivo pa je, da ti delavci tako malo zaupajo upravi svojega nekdanjega podjetja, da zahtevajo overitev dogovora pri notarju.

Zaposlene smo zastopali še v stečajem postopku podjetja Prevoz Brežice, kjer je bilo zaposlenih več kot sto ljudi. Stečajni upravitelj je odpravnine prerekal, ker je bila leta 1998, ko je bil stečaj uveden, na tem področju pravna praznina. Ustavno sodišče je člen o odpravninah namreč razveljavilo, državni zbor pa se o tem še ni izrekel. Zato so delavci tožbo na sodišču izgubili.

Vendar stečajni upravitelj ni delavcem poplačal niti drugih njihovih terjatev, čeprav je že pred letom dni prodal premoženje premoženje podjetja. Sredstva ima vezana v banki in dobiva večje obresti nanje, kot tečejo obresti delavcem.

Pred kratkim pa smo uspešno zaključili pravdo, ki se je vlekla od leta 1992. Šlo je za nezakonito prekinitev delovnega razmerja šestim delavcem Vina Brežice. Zato je moralo podjetje tem ljudem izplačati njihove pravice, kot če bi delali, za vsa leta nazaj z obrestmi vred. Vsota je bila zelo visoka. Zaposleni v firmi pa so nezadovoljni, ker za tako drago napačno v podjetju nihče ne odgovarja.”

“Kakšno pomoč vam nudi delovna inšpekcija? Marsikje gre ta sindikatom precej v nos zaradi birokratskega odnosa do problemov, ki jih obravnava.”

“Posavje ima eno samo delovno inšpektorijo, ki dela dobro, vendar sama ne zmora obravnavati vseh primerov, s katerimi jo zasujemo. Menim, da republiški inšpektorat ravna napačno, ker ne nastavi na terenu dovolj inšpektorjev. Zato moramo pogosto prositi delovno inšpekcijo iz Trbovelj, da nam pomaga. Kršitve so takšne, da delovnega inšpektorja zelo potrebujemo.”

“Katero kršitve delovnopravne zakonodaje so najbolj pogoste?”

“Najpogostejše kršitve so nezakonite prerazporeditve na delovna mesta in nezakonite prekinitve delovnega razmerja. Inšpektorje dela pošiljamo v podjetja tudi zaradi neustreznih obravnave delovnih invalidov, hkrati pa zadeve predajamo sodišču. Precejkrat pokličemo inšpekcijo v zvezi z varstvom in zdravjem pri delu. Marsikje delavci namreč ne dobijo sicer nujno potrebnih zaščitnih delovnih sredstev. So lakirnice, ki tega imena sploh ne zaslužijo, in ljudje, celo astmatiki, delajo v njih v nemogočih delovnih razmerah. Vendar je v primeru, ko bi lastnik delavnico prej zaprl kot modernizir-

AZBEST UBIJA ZAHRBTNO

Zaradi azbesta oboleli delavci od delodajalca terjajo odškodnine za izgubljeno zdravje

Oboleli delavci Salonita Anhovo, ki so bili prisotni na mednarodnem posvetu o zmanjšanju posledic izpostavljenosti azbestu, so vedno znova poudarjali, da se za odškodninske zahteve zaradi izgubljenega zdravja odločajo ne zato, ker hočejo dobiti denar, ampak bolj zato, ker hočejo na tak način nekako kaznovati tiste neznane osebe ali pa celo širšo družbo, ki so krivi, da so v preteklosti nepoučeni o nevarnostih azbesta delali v azbestni proizvodnji in zato usodno poklicno zboleli. Ti oboleli delavci le težka sprejmejo, da v preteklosti nevarnosti, povezane z azbestom, niso bile znane tako kot danes in jih zato takrat o možnih zdravstvenih posledicah ni bilo mogoče pravočasno poučiti. Srhljivo je bilo ugibanje enega izmed strokovnjakov, katere danes na široko uporabljane snovi in naprave bi lahko v prihodnosti povzročile zdravstvene okvare podobnih razsežnosti, kot jih zdaj azbest.

Znana odvetnica obolelih delavcev Salonita Anhovo Mirjam Kragelj Likar iz Nove Gorice poudarja, da se v skladu z zakonom o obligacijskih razmerjih zahtevka za uveljavljanje odškodnine zaradi poklicnega obolenja navišavlja na delodajalca, ki je objektivno odgovoren oziroma je odgovoren po načelu vzročnosti. To pomeni, da je povzročitelj škode zanj odgovoren že brez svoje krivde, samo zaradi določenih okoliščin, ki so na njegovi strani. V večini primerov zato, ker je imetnik nevarne stvari ali opravlja nevarno dejavnost. Azbestni prah pa je brez dvoma nevarna stvar in azbestna proizvodnja je nevarna dejavnost, ki je pripeljala do hudih obolenj delavcev. Delavci niso nosili potrebnih zaščitnih sredstev in niso bili poučeni o nevarnosti azbesta. Kot poudarja odvetnica, vseh teh dejstev v sodnem postopku ni potrebno več dokazovati.

Državni proračun je od delodajalcev subsidiarno prevzel izplačila odškodnin v azbestni proizvodnji obolelim delavcem. Salonit Anhovo, ki še vedno daje delo številnim delavcem, se zaradi izplačila odškodnin obolelim delavcem skoraj gotovo ne bi izognil stečajju. Državni proračun je denar za odškodninskoraj gotovo ne bi izognil stečajju. Državni proračun je denar za odškodninskoraj gotovo ne bi izognil stečajju. Državni proračun je denar za odškodninskoraj gotovo ne bi izognil stečajju. Državni proračun je denar za odškodninskoraj gotovo ne bi izognil stečajju.

Lučka Böhm

Vir: Mednarodni posvet o zmanjšanju posledic izpostavljenosti azbestu, Nova Gorica, 9. novembra 2000

ral, saj nima denarja (problema pa se zaveda), težko z vso silo pritiskati nanj z zahtevo po urejenih delovnih razmerah. S tem bi ogrozili obstoj precej delovnih mest. V takem primeru terjamo, naj kupi vsaj nujna zaščitna delovna sredstva.

Precej je prikrievanja nezgod pri delu, zlasti pri samostojnih podjetnikih. Za take primere vzemo šele pozneje in samo, če prideta lastnik in delavec v spor ter delavec potem v jezi pove še za to krivico.

“Precej pogost pojav je šikaniranje sindikalnih zaupnikov. Ali je tako tudi v Posavju?”

“Tudi v Posavju nismo nikakršne izjeme. Imeli smo primer poskusa samomora neke delavke zaradi šikaniranja v podjetju. Znan in na sodišču še nedokončan je primer sindikalne zaupnice iz osnovne šole Dobova. Zdaj pa gremo v odškodninsko tožbo zoper Žito zaradi šikaniranja sindikalnega zaupnika v pekarni Žita v Krškem. Po reorganizaciji Žitovih pekarin ga je novi šef zaradi domnevne hujše kršitve delovnih dolžnosti suspendiral. Očitno se je sindikalnega zaupnika bal in se ga

je hotel znebiti. Zaupnik je bil v suspezu več kot eno leto. Toda dokazali smo, da novi šef ni imel prav in delavca so morali sprejeti nazaj na delo. Vendar se v Žitu s tem niso zlahkoto sprijaznili in šikaniranje se je nadaljevalo. Niso mu hoteli priznati vseh 50 odstotkov razlike v plači, kolikor je je prejemal med suspendom, poleg tega pa so ga še kazensko ovadili, češ da je storil kaznivo dejanje, menda neopravičene izdaje nekkih vrečk. Vendar je tožilstvo ovadbo ovrгло in zdaj bomo podjetje tožili v odškodninski tožbi. Mislim, da bo ta tožba Žito veliko stala, saj so človeka brez razloga spravili ob dober glas in še ob živce samo zato, ker se je ukvarjal s sindikalnim delom in si je vodstveni strukturi tudi upal kaj povedati v brk.

Pri sporih delavcev z upravami pa imamo tu doli še eno veliko težavo. V Posavju so v glavnem obrati, sedeži podjetij pa so bodisi v Ljubljani ali kje drugje. Zato se moramo voziti v kraje, kjer je sedež podjetja, ko pred upravami zastopamo delavce v disciplinskih postopkih. To je precej naporno in zamudno opravilo.”

Tekst in foto: B. R.

Sindikalna lista

Marec 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnicica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnicica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnicica (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrini (od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80	
	(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
	(od 23. 1. 2001 dalje)	51,24	51,24
	(od 6. 2. 2001 dalje)	51,90	51,90
(od 20. 2. 2001 dalje)	52,83	52,83	

3. Ločeno življenje*	83.029,00	60.671,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001) – po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00
--	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	60.518,00	51.005,00
– za 20 let	90.777,00	76.507,00
– za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	415.146,00	639.078,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	124.544,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	62.272,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00
------------------------------------	-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00
------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj	107.712,00	117.298,00
– ali največ	149.118,00	
	(70 % povprečne slovenske plače)	

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Obsojen menedžer, ki je grozil sindikalni funkcionarki

Sindikalnim zaupnikom ne sme nihče groziti!

Pred dnevi je Višje sodišče v Mariboru potrdilo sodbo Okrajnega sodišča v Lendavi, ki je Antona Benso seznanilo za krivega, ker je grozil sekretarki krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenki Bobovec in s tem storil kaznivo dejanje ogrožanja varnosti po prvem odstavku 145. člena kazenskega zakonika. Okrajno sodišče v Lendavi je Benso pogojno obsodilo na 2 meseca in 15 dni zopora. Kazen ne bo izvršena, če v enem letu ne bo storil novega kaznivega dejanja.

“Sodba Okrajnega sodišča v Lendavi in Višjega sodišča v Mariboru je zmaga za našo pravno državo, še zlasti pa za Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije in vse njene zaupnike in zaupnice, ki se vsak dan z legalnimi sredstvi borijo za pravice, ki jih delavcem dajejo zakoni in kolektivne pogodbe. Sedaj je jasno, da so grožnje sindikalnim zaupnikom kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti,” pravi Bobovčeva.

Bensa, ki je bil vrsto let vodilni menedžer v enem od lendavskih podjetij, je sredi novembra leta 1999 nenajavljeno prišel v pisarno Zdenke Bobovec ter brez pozdrava sedel in udaril po mizi re-

koč: “Kaj sem ti dolžan, da me vlačiš po časopisih?” Tistega dne je bil namreč v enem od časnikov objavljen članek, v katerem je bila navedena tudi izjava Bobovčeve v zvezi s spoštovanjem pravic delavcev v tem podjetju. Bobovčeva je Benso opozorila, da jo lahko toži, če meni, da ni govorila resnice. Ko je Bensa videl, da Bobovčeva vztraja pri svojem, je planil proti njej in začel mahati z rokami, kakor da bi jo želel udariti, pri tem pa ji je dvakrat zapored zagrozil. S takim početjem je pri Bobovčevi, ki je bila sama v prostorih krajevne pisarne ZSSS v Lendavi, vzbudil občutek strahu. Po izrazu besa na obrazu nepovabljenega obiskovalca je začutila, da lahko vsak trenutek dobi udarec, zato se je začela v lastni pisarni umikati, hkrati pa je Benso pozvala, naj odide, kar je čez čas tudi storil.

Bobovčeva je zatem poklicala policijo, kasneje pa je še osebno prijavila kaznivo dejanje. Po pomoč se je zatekla tudi k zdravniku, saj jo je nepovabljeni gost s svojimi grožnjami prestrašil in razburil.

Dva dni po dejanju je Bensa Bobovčevi poslal pismo in se ji iskreno opravičil ter obžaloval svoje ne-

primerno obnašanje v njeni pisarni, hkrati pa jo naprosil, naj mu, če je le mogoče, oprost. Sodišče je iz tega razbralo, da se je Bensa sam zavedal protipravnosti svojega dejanja. Opravičilo seveda ni moglo zaustaviti kazenskega postopka zaradi dejanja, ki ga tožilstvo preganja po uradni dolžnosti. Po mnenju sodišča je Bensa ravnal “naklepno s krivdno obliko direktnega naklepa”.

Za kaznivo dejanje ogrožanja varnosti po prvem odstavku 145. člena kazenskega zakonika je predpisana denarna kazen ali zapor do enega leta. Vendar pa je sodišče pri odmeri kazni upoštevalo, da Bensa doslej še ni bil kaznovan in da bo že pogojna obsodba toliko vplivala nanj, da v bodoče takšnih in podobnih dejanj ne bo več ponavljal. Hkrati mu je sodišče naložilo plačilo stroškov kazenskega postopka ter povprečnine v znesku 80.000 tolarjev.

Na sodno prvostopenjskega sodišča se je pritožil zagovornik obsojenega, vendar pa je Višje sodišče v Mariboru ugotovilo, da je sodišče prve stopnje pravilno in popolno ugotovilo dejansko stanje ter razjasnilo vsa odločilna dejstva.

V pritožbi je zagovornik obsojenega navedel, da ni šlo za resno grožnjo, temveč zgolj za prepir. Višje sodišče tega ni sprejelo in je v vsem dalo prav prvostopenjskemu sodišču.

Višje sodišče tudi ni ugodilo zagovorniku, ki je predlagal oprostilno sodbo, češ da je Bensovo dejanje majhnega pomena. Menilo je, da ocena, da gre za dejanje, katerega nevarnost je neznatna, ni sprejemljiva.

Razveseljivo je tudi, da je državni tožilec hitro spisal in vložil obtožni predlog, prav tako je z razpisom obravnav pohitelo sodišče. Od dejanja do sodbe prvostopenjskega sodišča je minilo manj kot leto dni, do sodbe Višjega sodišča v Mariboru pa leto in nekaj mesecev. Očitno se ljudje v pravosodju dobro zavedajo kam bi družbo in odnose v njej pripeljala toleranca do groženj, saj so v zadnjih letih marsikdaj tudi sami njihova tarča.

Zdenka Bobovec je zadovoljna: “Upam, da bo ta sodba v opozorilo vsem, ki poskušajo z različnimi grožnjami in ustrahovanjem utišati sindikalne zaupnike. Sindikalnim zaupnikom, pa tudi drugim članom sindikata in delavcem ne sme nihče groziti,” pravi odločno. “Pravica vsakogar je, da se z legalnimi in legitimnimi sredstvi zavzema za svoje pravice, ki jih ima po zakonih in kolektivnih pogodbah. Prava metoda za pogajanja o sindikalnih zahtevah in delavskih pravicah je dialog med socialnimi partnerji. V tem dialogu pa grožnje ne smejo imeti ali dobiti domovinske pravice!”

T. K.

Sindikat pomemben partner v procesu vseživljenjskega učenja

Območna organizacija ZSSS v Podravju edina med sindikati v Sloveniji uporablja študijske krožke kot metodo izobraževanja, učenja in usposabljanja sindikalnih zaupnikov. Prejšnji teden je bil pri mariborskem županu Borisu Soviču pogovor o projektu Teden vseživljenjskega učenja, v katerem sodelujejo tudi Svobodni sindikati Podravja.

Nacionalna koordinatorica omenjenega projekta pri Andragoškem centru Slovenije Zvonka Pangerc Pahernik je predstavila nekaj podatkov o Tednu vseživljenjskega učenja v lanskem letu. Mestna občina Maribor je s 15 izvajalci na

šestem mestu med 67 občinami v Sloveniji. Ob tem projektu je bilo 193 različnih prireditev, o katerih je bilo v medijih 114 objav. Afirmaciji učenja, promociji znanja in spodbujanju potreb po učenju je vsako leto namenjen tretji teden v oktobru. Številne in različne prireditve nagovarjajo ljudi vseh starosti in izobrazbe ter želijo pri njih zbuditi zavest, da se je treba učiti vse življenje, tako za utrjevanje in dopolnjevanje znanj za potrebe delovnega procesa kakor tudi za osebno življenje.

Na pobudo Svobodnih sindikatov in Zveze inženirjev in tehnikov je mestna občina Maribor že

lani sprejela vlogo koordinatorja vseh izvajalcev v tednu vseživljenjskega učenja. Gre za premik naprej, saj so bile izvajalcem in zainteresirani javnosti na volja informacije o prireditvah ob Tednu vseživljenjskega učenja na spletnih straneh mestne občine, pa tudi medijska pokritost prireditev je bila večja.

Letošnji Teden vseživljenjskega učenja bo od 15. do 21. oktobra pod geslom Evropsko leto jezikov. Mestna občina Maribor bo sodelovala v projektu, vlogo operativnega koordinatorja pa bo prevzel Andragoški zavod – Ljudska univerza Maribor.

Udeleženci pogovora so izrazili tudi željo, da bi k sodelovanju in koordinaciji prireditev pritegnili še druge občine iz podravske regije. Katja Dovžak iz ministrstva za šolstvo, znanost in šport je poudarila, da je prioriteta naloga vlade izobraževanje. Poudarila je tudi, da je v procesu izobraževanja odraslih, za katero se pripravljata nacionalni program, še posebej pomemben partner sindikat – po eni strani kot izobraževalec svojih članov, po drugi strani pa kot spodbujevalec vključitve zaposlenih v procese vseživljenjskega učenja.

Marija Eraković

Sindikat delavcev prometa in zvez

Pomoč delavcem Aerodroma Maribor

Na podlagi sklepa republiškega odbora Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije je sekretarka Cvetka Gliha prejšnji petek izročila predsedniku Sindikata Aerodrom Maribor Božu Doberšku solidarnostno pomoč v skupni vrednosti 675.000 tolarjev. Na ta način skuša sindikat pomagati svojim članom, ki že tretji mesec niso prejeli plače. V SDPZ ugotavljajo, da zahveve zaposlenih in drugih za ureditev statusa letališča še čakajo na obravnavo in da pravih rešitev še ni na vidiku. Od vseh obljub so pristojni letališču zagotovili le nekaj pristankov letal.

Morda se bo premaknilo sedaj, saj je po informacijah SDPZ direktor predlagal stečaj. Kot nam je povedala Cvetka Gliha, pa v sindikatu še vedno skupaj z zaposlenimi upajo, da bo pristojni minister našel rešitev za popolno odprtje letališča, kar bi delavcem zagotovilo delo in materialno varnost.

F. K.

Pogovor z delegacijo Sindikata prometa in zvez Hrvaške

V Domu sindikatov v Ljubljani smo se prejšnji četrtek pogovarjali z delegacijo Sindikata prometa in zvez Hrvaške pod vodstvom predsednika Josipa Zagajskega. Zanimale so jih naše izkušnje pri lastninjenju, še posebej iz podjetij, ki se ukvarjajo z vzdrževanjem cestne infrastrukture. V pogovoru smo jim vse to predstavili, izročili smo jim tudi pisno gradivo. Na njihova vprašanja so odgovarjali tudi predsedniki sindikatov podjetij, ki so bili neposredno vključeni v privatizacijske postopke.

Ob zaključku smo se dogovorili, da se bomo kmalu ponovno srečali na Hrvaškem, kjer bomo izmenjali izkušnje o drugih področjih sindikalnega delovanja. Sindikalisti se ne glede na meje povsod srečujemo z enakimi problemi, zato je izmenjava izkušenj še kako dobrodošla.

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

SDE – Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije

Razpis odličij SDE za leto 2000

Za dosežke pri razvoju sindikata in vidne uspehe pri delu podeljuje predsedstvo SDE vsako leto:

- plakete in
- posebna pisna priznanja.

Plaketo in posebno pisno priznanje lahko prejmejo posamezniki, sindikalne organizacije ali vodstva. Plaketo lahko prejme tudi druga organizacija ali njen predstavnik.

Pri izbiri prejemnikov bo komisija SDE za priznanja upoštevala tele kriterije:

- uspešno uresničevanje programskih in sprotih nalog,
- prizadevanja za varovanje in izboljševanje položaja članov sindikata,
- dosežke pri zaščiti pravic članov,
- prispevek k urejanju varnih in humanih razmer pri delu,
- uveljavljanje interesov članov v organih družb in pred državnimi organi,
- sodelovanje s sindikati drugih držav in mednarodnimi organizacijami,
- krepitev SDE in sindikatov podjetij,
- večletno kreativno delo v SDE.

Kandidate za plakete in posebna priznanja lahko predlagajo sindikati podjetij in družb ter njihova vodstva, območni odbori SDE in organi SDE na državnih ravni.

Predlagatelji morajo svoje predloge pisno utemeljiti.

Plakete in priznanja bo predsednik SDE podelil na letni konferenci konec aprila.

Predloge kandidatov je treba komisiji za priznanja SDE poslati najkasneje do 23. marca.

Predsedstvo Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije (SDE) v razširjeni sestavi je prejšnji četrtek obravnavalo načrt Prve pokojninske družbe za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje. V drugi točki dnevnega reda je Vladimir Bizovičar udeležence seznanil z nalogami pri uresničevanju zakona o varstvu in zdravju pri delu. Predsedstvo je določilo listine (poročilo, načrt dela ...) za 6. letno sejo, ki bo 24. in 25. aprila v Novi Gorici. Sindikalne podružnice in članstvo je pozvalo, naj listine obravnavajo in morebitne pripombe pošljejo predlagatelju.

Gospodarska zbornica nagradila devet najboljših

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Jožko Čuk je prejšnji petek podelil nagrade za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke. Komisija, ki je izbirala med 20 predlogi, je izbrala menedžerje šestih večjih in srednjih podjetij in tri direktorje malih podjetij.

Letošnji nagrajenci so: Dušan Črnigoj, predsednik uprave Primorja Ajdovščina, Tatjana Fink, direktorica Trima Trebnje, Zoran Jankovič, predsednik uprave Mercatorja Ljubljana, Jože Kranjc, predsednik uprave Intereurope Koper, Aleš Nemeč, predsednik uprave Iskre Avtoelektrike Šempeter pri Novi Gorici, Mitja Strohsack, direktor Bresta Pohišstvo Cerknica, Jože Murn, direktor podjetja MUREN Dolnje Ponikve, Zlata Tavčar, direktorica podjetja IUS Software Ljubljana, in Jože Zakeršek, direktor podjetja Eurocity Slovenj Gradec.

Gospodarska zbornica je uspešne direktorje nagradila že trintridesetih. Nagrade so sprejeli na slavnosti, s katero je GZS počastila tudi svojo 150-letnico.

Čestitamo!

Pred novo turistično sezono

Še je čas, da obdržimo počitniške objekte na Hrvaškem

Slovenija ima po naših ocenah v objektih delavskega turizma na Hrvaškem kakšnih 35.000 ležišč, ki omogočajo dopustovanje okoli 250.000 zaposlenim. Vrednost tega premoženja ocenjujemo na 3 milijarde nemških mark. Lani smo v teh objektih na Hrvaškem imeli okoli 1,6 milijona nočitev. Večina objektov ponuja dopustovanje pod ugodnejšimi pogoji. Bivalne možnosti so zato skromnejše, vendar jih dopolnjuje bogatejša ponudba izrabe prostega časa.

Hrvaška je aprila lani preklicala moratorij na svojo zakonodajo s področja turizma. Ti moratoriji so za slovenske počitniške zmogljivosti (socialni, mladinski in humanitarni turizem) veljali vse od leta 1992.

Od konca oktobra lani je za ureditev možnosti obratovanja tovrstnih objektov treba urediti vrsto zadev, v letošnji poletni sezoni po starem ne bo več mogoče poslovati.

Prav vsaka počitniška enota: počitniški dom, bungalov, stanovanje, apartma bo moral poslovati po hrvaški zakonodaji.

1. Lastnik mora urediti lastniško dokumentacijo. Po podpisu Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o ureditvi premoženjskopravnih razmerij (UL RS, št. 31/99) je možen vpis v zemljiško knjigo.

2. Za obratovanje počitniške enote (ali več enot istega lastnika) je potrebno oblikovati gospodarski subjekt.

Možnosti so različne:

1. lastna gospodarska družba, registrirana za turistično dejavnost na Hrvaškem;

2. če je slovenski lastnik v Sloveniji registriran za turistično dejavnost, lahko na Hrvaškem ustanovi podružnico;

3. vključitev v kapitalni delež v že obstoječe podjetje turistične dejavnosti na Hrvaškem;

4. pogodbeni ali najemniški odnos s hrvaškim podjetjem turistične dejavnosti.

Vsaka možnost ima prednosti in slabosti. Če se odločimo za ustanovitev podjetja ali podružnice, moramo misliti tudi na sedež (poslovni prostor), imenovati moramo tudi odgovorno osebo, ki mora imeti hrvaško državljanstvo, zaposliti moramo vsaj eno osebo a Naš gospodarski subjekt bo moral pri gospodarjenju upoštevati tržne zakonitosti, kar pomeni tudi vodenje poslovnih knjig, plačevanje davka na dodano vrednost, obdavčitev dobička.

Oblikovanje samostojnega gospodarskega subjekta stane v prvem letu okoli 50.000 nemških mark podružnica ni bistveno cenejša rešitev.

V Atrisu ocenjujemo, da bo ustanovitev samostojnega podjetja ali podružnice za manjše lastnike praviloma predraga rešitev. Žal v Sloveniji ni nikogar, ki bi skušal razdrobljene zmogljivosti (kakšnih 2000 lastnikov) povezovali in združevati. V to smer bi lahko delovala vlada, zbornica, sindikati, za to ustanovljen javni zavod, interesno združenje lastnikov. Širi se mnenje, da se na Hrvaškem nič ne splača in da je zmogljivosti najbolj prodati, tudi če dosežemo zelo nizko ceno. Prepričani smo, da je turistične zmogljivosti na Hrvaškem nesmiselno prodajati, saj na

slovenskem morju ni možnosti za širitev tovrstnega turizma. Naša država bi morala biti zainteresirana za zavarovanje lastnine naših podjetij na jadranski obali, mogoče bi lahko celo stimulirala povečanje kakovosti namestitvenih možnosti v slovenskih objektih na Hrvaškem. Slovenija bi s Hrvaško lahko podpisala tudi meddržavni sporazum o prodaji nepremičnin našim ali njihovim državljanom.

Do poletne sezone je verjetno najugodnejša možnost, da naše objekte priključimo uveljavljeni gospodarski družbi na Hrvaškem. Najbolje je, da to naredimo tako, da damo hrvaškemu podjetju, registriranemu za turistično dejavnost, svoje nepremičnine v najem in jih po posebni

pogodbi tudi uporabljajo za svoje delavce. V Sloveniji in na Hrvaškem so že oblikovane družbe z omejeno odgovornostjo, ki dokaj uspešno poslujejo na opisani način.

Vlaganje kapitala (počitniških objektov) v tuje družbe pa je zelo rizično, saj lahko le-te dokaj hitro propadejo in izgubimo vse.

Predlagamo, da se na državni ravni začne oblikovati strategija razvoja socialnega turizma. Pri njeni pripravi bi ministrstva in stroka skupaj lahko predvideli, kako preprečiti propadanje slovenske lastnine na hrvaški obali in omogočiti razvoj.

Namesto ustanavljanja množice naših turističnih podjetij na Hrvaškem bi bilo smotrnejše denar združiti in ustanoviti republiški zavod za oddih in denimo le 10 večjih slovenskih podjetij. Socialni turizem ima v svetovnih statistikah tretje mesto in pomembno vpliva na kvaliteto življenja zaposlenih in tudi mladine.

Slovenski lastniki, ki bodo uredili lastnino počitniškega objekta, morajo za njegovo obratovanje po hrvaški zakonodaji pristojnemu uradu na lokalni ravni (v Istri so to: Pazin, Umag, Poreč, Rovinj, Pula, Labin in Buzet) predložiti zahtevo za kategorizacijo objekta in po oceni komisijskega oglada pridobiti odločbo o minimalnih pogojih za izvajanje gostinsko-turistične dejavnosti.

Čeprav sosedje zahtevajo, da mora biti poslovodja, ki organizira delo v gostinsko-turističnem objektu, državljan Hrvaške, je po mnenju slovenskega ministrstva za delo in družino za članice Svetovne trgovinske organizacije (WTO) možen tudi drugačen dogovor (naprimer Slovenec z veljavnim delovnim vizumom in vsaj srednješolsko izobrazbo).

V Atrisu menimo, da je področje socialnega turizma treba urediti tudi v Sloveniji. V Evropi je socialni turizem komercialna kategorija z vrsto finančnih in drugih učinkov. V Evropi se je razvil socialni turizem, ki ni socialna, ampak izraz skrbi socialne države za kulturo prostega časa svojih državljanov, ukrep preventivnega zdravljenja, socializacije družine.

S tem člankom želimo sindikalno članstvo spodbuditi, da bi začelo postavljati tudi zoprna vprašanja o svojih počitniških zmogljivostih. Sedaj je za to še čas!

Metod Zalar, direktor Atrisa

NAJ SE VE ...

Delodajalec mora delavce takoj obvestiti, če pride do nevarnega pojava oziroma do nezgode, ki lahko povzroči nepredvideno izpostavljenost delavcev rakotvornim in/ali mutagenim snovem. Dokler ni ponovno vzpostavljeno normalno stanje in niso odstranjeni vzroki, mora delodajalec zagotoviti, da so na prizadetem področju le tisti delavci, ki so nujno potrebni za izvedbo popravil in drugega potrebnega dela. Delodajalec mora delavcem zagotoviti zaščitno obleko in osebno varovalno opremo ter zagotoviti, da jo delavci tudi uporabljajo. Delavci ne smejo biti stalno izpostavljeni rakotvornim in/ali mutagenim snovem, temveč le najkrajši možni čas. Nezaščitenim delavcem mora biti dostop na prizadeto območje prepovedan.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim in/ali mutagenim snovem (Uradni list RS, št. 38/2000), ki se bo 1. 1. 2002 začel v celoti uporabljati (prilagoditev tehnologije). Veljajo pa že členi o obveščanju delavcev in varovanju njihovega zdravja.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljan EU

Kdaj pridejo v obtok bankovci in kovanci evra?

Odgovor: Evropska monetarna unija (EMU) je bila ustanovljena s ciljem uvedbe enotne valute – evra v državah članicah Evropske unije. Vedeti pa je treba, da ni vseh 15 članic Evropske unije hkrati včlanjenih v Evropsko monetarno unijo. Odločitev o uvedbi enotnega denarja Evropske unije je bila sprejeta maja 1998. Le enajst držav Evropske unije, ki so članice EMU, je tako 1. januarja 1999 uvedlo evro v obliki knjižnega denarja, čeprav so njihove nacionalne valute še ostale edino plačilno sredstvo. Da bi se ljudje čimprej navadili na evro, so odtlej pri njih vse cene napisane v obeh valutah. S 1. januarjem 2002 pa se bodo začeli postopoma v obtok uvajati bankovci in kovanci evra. Pol leta se bodo uporabljali vzporedno z nacionalnimi valutami. Toda od 1. julija 2002 bo v državah članicah EMU možno plačevati samo še z evrom.

Vir: publikacija Slovenija v Evropski uniji, Urad vlade za informiranje, avgust 2000

Humoreska

"Vili, zakaj si danes tako zatopljen v svoje misli in ne rečeš ne bev ne mev?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi rezkarja Vilija sočutno povprašala kuharica Špela. "Na, pojaj ta krožnik ričeta. Dva kosa prekajenih rebrc sem ti dala vanj. Lažje ti bo, če se boš dobro najedel, karkoli te že teži!"

"Eh, Špela, pusti zdaj ričet in rebrca," je s potrjim glasom odvrnil Vili. "Raje mi svetuj, kaj naj naredim!"

"Sam veš, da sodelavci in prijatelji še nikoli nikogar nismo pustili sočutno povprašala kuharica Špela. "Kar povej, kaj te teži, pa ti bomo vsi skupaj pomagali! Saj tudi ti vedno vsem pomagaš!"

"Za mojega nečaka gre," je počasi dejal Vili.

"Za katerega? Za Ivana, Tadeja ali Boruta?" je zanimalo Špelo.

"Za Boruta," je odvrnil Vili.

"Čakaj no, če se prav spomnim je Borut tisti, ki je doktor agronomije?" je vrtala naprej Špela.

"Da, da. Borut je tisti, ki je doktor znanosti," je pribil Vili.

"Neverjetno, tako mlad pa že doktor znanosti. Ta pa je moral biti v življenju zelo priden, da je tako mlad že toliko dosegel?" je dejal strugar Lojze. "Koliko pa je tvoj nečak star?"

"Ravno prejšnji mesec je imel 36. rojstni dan," je pojasnil Vili.

"Ali je že poročen?" je radovedno povprašala Sonja iz računovodstva.

"Sonja, Sonja, tebe pa pri vsakem mladeniču zanima samo to, ali je poročen ali ne," je dejal mizar Tone in pomežiknil družbi. "Vse kaže, da se je naša Sonja naveličala svojega samskega stana."

"Če je Vilijev nečak Borut zares tako pameten, kakor pravite, potem zagotovo še ni poročen. Le zakaj bi se ženil tako mlad. Zdaj je v najlepših letih, ko lahko še kaj doživi. Za ženo in otroke bo imel v življenju še dosti časa, saj znaša dandanes povprečna pričakovana življenjska doba 80 in več let," je dejal skladiščnik Rudi.

"Sonja, vidiš, da se zaman zanimaš za Boruta. Očitno je za poroko še premlad. Povem pa ti, da se ga spleča kakšno leto počakati, če je zares tako pameten in dober fant, kakor se sliši," je dejala črkoslikarka Vera.

"Sicer pa Vili, kako je mogoče, da je Borut tako mlad doktoriral?"

"Vedno je bil izredno priden," je pojasnil Vili. "Poleg tega, da je bil odličnjak, pa se že vso mladost ukvarja s športom. Z malokalibrsko puško strelja."

"Ali je bil tudi pri športu tako uspešen kot pri študiju?" je zanimalo Petra.

"Moram reči, da je bil doslej kar uspešen. Vendar pa mu trenerji pravijo, da je za vrhunske rezultate še premlad," je pojasnil Vili. "Pravijo, da pri strelskem športu človek najboljše rezultate doseže okoli štiridesetega leta, ko fizično in duševno dokončno dozori."

"Vili ima prav," je dejal strugar Lojze. "Eden največjih slovenskih psihologov akademik prof. dr. Anton Trstenjak je napisal celo knjigo Življenje se začne pri štiridesetih letih. V njej pojasnjuje, da dandanes človek fizično, duševno in človeško dozori šele po štiridesetem letu življenja, zato lahko šele po štiridesetem letu zares ustvarjalno in polno zaživi."

"V pametnih državah se tega že dolgo zavedajo in upoštevajo tudi v svoji zakonodaji," je dejal Tone. "V Združenih državah Amerike denimo človek ne more kandidirati za predsednika države, če nima najmanj 35 let. Pri nas pa je lahko že vsak smrkavec politik, da o raznih kva-

zimedžerjih, ki so bolj podobni pubertetnikom kot zrelim možem, niti ne govorimo."

"Po mojem mnenju je človek najbolj ustvarjalen in uspešen med 40. in 70. letom," je dejal Lojze. "Poglejte, koliko so stari najbolj vidni evropski in svetovni politiki, menedžerji multinacionalk, generali, cerkveni dostojanstveniki, univerzitetni profesorji, znanstveniki in drugi veliki možje in ženske. Redko kdo med njimi je mlajši od 50 let."

"Da je tako, človek opazi tudi pri sebi," je dejal skladiščnik Rudi. "Zdi se mi, da mi po srečanju z Abrahamom gre v življenju vse bolj od rok kot pred tem. V službi sem bolj izkušen in uspešen, v zasebnem življenju sem bolj moder, pa tudi sicer se mi zdi, da imam več od življenja, ker ga bolj razumem in ga znam bolj uživati."

"Rudi, samo to si zamolčal, da ti je najlepše, ker si v drugi puberteti, ali ne?" ga je zbadla Vera. "Sicer pa ta druga puberteta pri nekaterih moških zelo dolgo traja. Astronavt John Glenn je pri 77 letih poletel še v vesolje. Kdo ve, koliko takšnih poskočnih Janezov imamo tudi v Sloveniji?"

"Pustite zdaj Johnne Glenne in njemu podobne, saj Vilijev nečak Borut ni več v prvi, še manj pa v drugi puberteti, temveč je pravi mladenič, ki je odlično pripravljen za vstop v življenje," je odločno dejala Špela. "Vili, povej mi, kaj te lahko skrbi v zvezi s takšnim mladeničem?"

"Brezposeln je!" je zamišljeno dejal Vili.

"To pa je pri takšnem mladeniču, kot je tvoj nečak Borut, zares najmanjši problem!" je vzkliknila Špela. "Znano je, da mladi pri nas težko dobijo službo, vendar se na koncu vse uredi!"

"Špela, ti nič ne razumeš!" je dobesedno zakričal Vili. "Moj nečak ni brez službe zato, ker je mlad, temveč zato, ker so mu povsod, kjer se je zanimal za službo, povedali, da je prestar, da bi ga zaposlili. Po 35. letu starosti človek v tej deželi praktično ne more dobiti več redne zaposlitve za nedoločen čas, če nima zvez!"

"Hm, to je res!" je zabrundal Rudi. "Starejši delavci od 35 ali 40 let sodijo pri nas med težje zaposlive. Borut se je zares znašel v nezavidljivem položaju."

"Ali so pri nas že vsi delodajalci ter politiki zmešani?" je zavpila Špela. "Borut je na eni strani še premlad za polno življenje, po drugi pa že prestar za zaposlitev. Naj mi nekdo pove, kako naj mladi sploh živijo in se šolajo, če so takoj po šolanju že prestari za redno zaposlitev?"

"Recept za življenje, ki ga mladim ponujajo naši delodajalci in politiki, je zelo preprost," je dejal Rudi. "Po njihovem bi bilo najbolje, da bi se mladi pri nas podobno kot v azijsko-afriških državah zaposlili okoli 10. leta starosti. Nato bi 40 let delali pridno in ponižno kot mravljice in skromne plače nalagali v steber prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, ki bi ga politiki uporabljali za krpanje lukenj v državnem proračunu. Po 50. letu pa bi se upokojili in si ustvarili družine ter začeli rojevati otroke."

"Obstaja pa še drugačen recept za življenje v tej deželi," je dejala praktikantka Suzana.

"Kakšen?" smo povprašali vsi v en glas.

"Takšen, da se naši politiki in menedžerji ne bi rekrutirali iz mladinskih vrst, temveč bi se raje sami izobraževali in usposabljali do 50. leta in šele nato poprijeli za krmilo podjetij in države," je odvrnila Suzana. "Potem razmere v vrhovih te države ne bi več spominjale na otroški vrtec!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Recept za življenje

Gorenjski

"Francelj, ali mi lahko posodiš ti-sočaka?"

"Veš, da ga nimam!"

"Kaj pa žena?"

"Hvala! Zadnje čase se še kar dobro počuti!"

Crni humor - drugič

"Peter je mrtev!"

"Kaj pa je imel?"

"Vikend."

"Ne, sprašujem, kaj je zapustil!"

"Vdovo vendar!"

"Nehaj! Zakaj je umrl?"

"Ko nas je povabil na kosilo na

svoj vikend, je šel v klet po vino. Padel je po stopnicah in si zlomil tilnik!"

"In kaj je bilo potem?"

"Kosilo smo pač pojedli brez pi-jače!"

Nepreizkušeno sredstvo

"Ti, ali imaš kaj proti taščam?"

"Ne, pa ti?"

"Seveda imam. Samo ne vem, če kaj pomaga!"

Velika razlika

"Kakšna je razlika med penisom in življenjem?"

"Ne vem."

"Oba sta prekratka, razlika je samo v tem, da je življenje do konca trdo!"

Višja matematika

"Ali veš, kaj je višja matematika?"

"Višja matematika je, ko potegneš koren iz neznanke. Običajno se človek z višjo matematiko ukvarja ponoči!"

Adam

"Zakaj Adam ni imel tašče?"

"Saj je vendar živel v raj!"

Klepet

"Kako si kaj?"

"Kaj naj ti rečem? Tašča mi je umrla!"

"Meni pa žena."

"Tudi ni slabo!"

Blatna kopel

"Gospod doktor, imam aids. Kaj mi priporočate?"

"Lahko vam predpišem kopel v blatu."

"Ali to kaj pomaga?"

"Tega ne vem. Zagotovo pa se boš-te navadili na zemljo!"

Razpis seminarja

Sindikati in vključevanje v Evropsko unijo

Seminar bo 28. marca 2001 od 9. do 16. ure v Domu sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4, sejna soba 16 /I.

PROGRAM:

- Organi EU, organizacije sindikatov, organizacije delodajalcev;
- Socialni dialog v EU (pravne podlage, postopek sprejemanja zakonodaje EU in sodelovanje Evropske konfederacije sindikatov in evropskih panožnih zvez pri tem, socialno partnerstvo – delodajalci in sindikati);
- Evropski socialni model;
- Obveščanje in posvetovanje z delavci v evropski družbi in podružnicah;
- Evropski sporazum Slovenije – podlaga za proces pridruženja EU.

Pre davateljica: **Metka Roksandić**, izvršna sekretarka v ZSSS.

- Svetovne in evropske sindikalne organizacije;
- Nastanek Evropske konfederacije sindikatov;
- Članstvo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije v Evropski konfederaciji sindikatov;
- Organi EKS;
- Panožni sindikati in EKS;
- EKS in socialno partnerstvo.

Pre davatelj: **Pavle Vrhovec**, izvršni sekretar v ZSSS

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 21. marca.

Cena seminarja za posameznega udeleženca je 8000 tolarjev. Prijavnici je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar XVI., sklic na številko 24".

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Opomba: Prosimo, da podatke v prijavnici izpolnite natančno in čitljivo, ker smo vam po zakonu o DDV dolžni izstaviti račun o plačilu kotizacije. Hvala za razumevanje!

PRIJAVNICA
Sindikati in vključevanje v EU

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

Točen naziv in naslov plačnika:

Davčna številka plačnika:

– delovno mesto

Naziv sindikata dejavnosti, katerega član ste:

Funkcije v sindikatu dejavnosti (navedite):

Funkcije v območni organizaciji ZSSS (navedite):

Član sveta delavcev: DA NE

Predsednik sindikata podjetja: DA NE

Druško: (navedite)

Tel. št.: doma:

v službi:

Žig in podpis odgovorne osebe:

V, dne

Sklad za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih Maribor je pred dnevi organiziral seminar o vodenju sestankov in učinkovitem dogovarjanju. Vodil ga je Zdravko Zupančič iz Šole retorike. Udeležence je tema zelo pritegnila, saj morajo sindikalni zaupniki večine sestankovanja in pogajaj obvladati. Od tega je odvisen obseg pravic delavcev.

T. K.

Razpis seminarja

Naloge sindikata in sveta delavcev pri varnosti in zdravju pri delu

Seminar bo 21. marca 2001 od 9. do 15.15 ure v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I.
Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov, ki so združeni v ZSSS.

PROGRAM:

1. Evropski pravni red na področju varnosti in zdravja pri delu (obveznosti Slovenije za prevzem evropskega pravnega reda, direktiva EU o vpeljavi ukrepov za spodbudo izboljšav varnosti in zdravja pri delu, potek usklajevanja slovenskih predpisov z evropskim pravnim redom)
2. Predstavitev temeljnih rešitev zakona o varnosti in zdravju pri delu (temeljno načela zakona, obveznosti delodajalcev, obveznosti delavcev, podzakonski akti, organi nadzora in njihove naloge, kazenske določbe)
3. Naloge sveta delavcev oz. delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu (pristojnosti sveta delavcev, način organiziranja in delovanja sveta delavcev na področju varnosti in zdravja pri delu)
4. Naloge sindikata na področju varnosti in zdravja pri delu (organiziranje sindikatov, naloge sindikatov, naloge sindikata, če pri delodajalcu ni izvoljenega sveta delavcev oz. delavskega zaupnika)

Metode: predavanja, razprave, grafični prikazi

Strokovna izvajalca: **Gregor Miklič**, izvršni sekretar v ZSSS in **Lučka Böhm**, svetovalka v ZSSS

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 13. marca. Seminar bomo izvedli, če bo prijav več, bomo preostale prijaviteljene uvrstili na naslednji seminar.
Kotizacija, ki vključuje tudi strokovno gradivo, znaša 7500 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije. Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar, sklic na številko 33."

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

No, no, to se
pa res ne sprašuje!

Kje pa vi varčujete za dodatno pokojnino? Odločitev, kje boste varčevali za dodatno pokojnino, je pomembna odločitev. Naj se zgodi enkrat in 'za zmeraj'. Da bo res trajala, je treba prej dobro premisliti. Ponudniki varčevanja za dodatno pokojnino so številni, obljub veliko, skoraj ne veš več, kam bi. Načelo izbire je preprosto - zaupam tistim, ki bodo do konca ostali z mano. In se držali tistega, kar smo se skupaj zmenili. Varčevanje za dodatno pokojnino je resna stvar resnih partnerjev.

ljubljska banka

 triglav

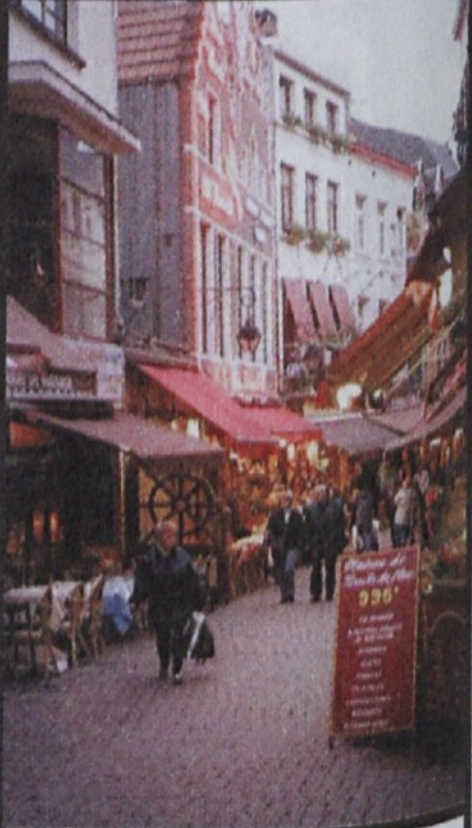
Gorenjska Banka
Banka s poslabom

SKUPNA
POKOJNINSKA DRUŽBA d. d.

Poti je veliko. Rešitev je Skupna.

Nova Delavska enotnost				SITNOST, NEPRIJETNOST	TERMIN	STAR SLOVAN	PERUT-NICKA	OSJE GNEZDO	RAKAVO TKIVO
KLUBSKA ZASTAVA									
AGAVI PODOBNA RASTLINA									
DOLINA (STAR.)	BARONOVA HČI	1							
	PRISTAŠ IDEALIZMA								
IZOLATOR MED PLOŠČAMA KONDENZATORJA									
ODLOŽITEV				PERZIJCI		ČASOVNA ENOTA			
						ČEBELJA TVORBA			
KDOR SE PRETIRANO RAVNA PO ZAKONIH							VELIKA BRITANIJA		
								2	UDARJANJE S KAZALCEM PO VRATIH
									MESTO V ITALIJI JUGOVZH. OD BOLOGNE
									NAMERNO POVZROČANJE NEPRIJETNOSTI
Nagrada križanka št. 9	ANTON INGOLIČ								
	DIVJA RACA			ARABSKO RIŽEVO ŽGANJE			PRITOK OBA V ZAHODNI SIBIRIJI		
ČEBELJI PANJ (STAR.)				SANITET. MATERIAL			ZNAMENITI FINSKI ATLET		
				ŽUPAN POD FRANCOZI			NOVI SAD		
VITAMIN B1						LIDIJA SOTLAR	ATAKA		
							ANGL. NAZIV ZA VZHOD		
VARNOSTNI SVET			AMER. FIZIOLOG, NOBELOVEC 1963					DVORANA	
								AM. FILM. IGRALKA HAYWORTH	
ANTON TROST			POKOJNA SOPROGA GORBAČOVA				FRANC. FIZIOLOF (ERNEST)		
							MALODUŠJE		LJUBLJ. IGRALEC (IVO)
									OČKA
									MANJŠA POVRHNJA POSKODBA
				RASTLINA S SUHIMI OVRŠNIMI LISTI					PRITOK Z. MORAVE
									ŽELEZOV OKSID
				ZMIKAVT			SEZNAM TISKAR. NAPAK, POPRAVKI		
				ZGORNJI DEL OVSA, PROSA			TIGRICA	POLITIK DRNOVSEK	
				ZIMSKO-ŠPORTNO SREDIŠČE NA ŠVED.				VIDA ERJAVEC	
				ANTON OCVRK		CANKAR			KARLOVAC
				BISMUT		BRIZGAJOC VROČ VRELEC			NAČELNO STROGO ODREKANJE UŽITKOM
				3				JAKA AVŠIČ	NEKDANJI RUSKI VELEPOSESTNIK
								NESTROKOVNJAK	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV
				4				GRM, KI RŌDI LEŠNIKE	
								VODNI PADEC	LJUDSKO: BOTER
				PREJŠNJE IME ZA AFRISKO JEZERO MALAVI					OBOROŽEN SPOPAD
				OZIROMA			KAČJI PASTIR		
				PETER SRAKAR			TOMAŽ OVČAR		
				KOŽNA BOLEZEN PAPIG, PAPIGOVKA					
				ZGORNJI DEL SOBE				TIBETANSKO GOVEDO	

GESLI NAGRADNE KRIŽANKE št. 9 (1. 3. 2001):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 12. marca 2001.**

Pravilna rešitev gesel iz 7. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. SAINT TROPEZ, 2. HONOLULU, PLAŽA, 3. SANKT MORITZ. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Anton Habajec**, Ulica Molniške čete 11, 1000 Ljubljana.

Avtor: Rudi Murn